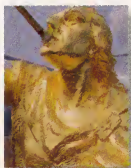

100E JAARGANG NUMMER 8 DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN • AUGUSTUS 2000

LIAHONA

LIAHONA

OMSLAG

Voor: Award Fairbanks, De engel op de Washington-tempel; fotograaf: Mark Edward Atkinson, © 1994. Achter: Cyrus Dallin, De engel op de Salt Lake-tempel; fotograaf: Craig Dimond.

OMSLAG VAN DE KINDERVRIEND
Een vrouw in Guatemala weeft inslagdraden door scheringsdraden. Zie 'Een prachtig wandtapijt', blz. 4.

ARTIKELEN

- 2 BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIUUM: INSPIRERENDE GEDACHTEN
PRESIDENT GORDON B. HINCKLEY
- 6 DE NATUURLIJKE MENS AFLEGGEN ROBERT L. MILLET
- 12 'IK ZAG EEN ANDERE ENGEL VLEGEN' J. MICHAEL HUNTER
- 25 HUISBEZOEKBOODSCHAP: REINHEID IN GEDACHTE EN DAAD
- 34 BOLIVIA: EEN OVERVLOED AAN ZEGENINGEN JUDY C. OLSEN
- 44 DE SCHRIFTEN OP ONZELF TOEPASSEN GEORGE A. HORTON JR.

VOOR DE JONGEREN

- 11 WAAR OF NIET WAAR JUSTIN HAKANSON
- 20 HOE JE GELUKKIG KUNT WORDEN OUDERLING MARLIN K. JENSEN
- 24 MORMORANDUM: IS HET ECHT ZÓ GAAF?
- 26 ERVARINGEN VAN HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN: GELOOF IN DE HEER JEZUS CHRISTUS
'IK WIL EEN EEUWIG GEZIN' ALFONSO CASTRO VÁZQUEZ
'VERTROUW OP DE HERE MET UW GANSE HART' HUMBERTO EITI KAWAI
GELOOF IN GOD GAF MIJ KRACHT BRYAN WU
'IK GELOOF IN DE MACHT VAN HET PRIESTERSCHAP'
RODRIGO MEDEIROS HONÓRIO
- 31 VRAAG EN ANTWOORD: HOE KAN IK ER GOEDE VRIENDEN BIJ KRIJGEN?
- 46 EEN EERVOLLE ONTHEFFING ARNOLD LEMMON

ZIE BLZ. 24

DE KINDERVRIEND

- 2 VAN VRIEND TOT VRIEND: BISSCHOP KEITH B. MCMULLIN
- 4 PARTICIPATIEPERIODE: EEN PRACHTIG WANDTAPIJT ANN JAMISON
- 6 VERHAAL: KGW-SPION LORI MORTENSEN
- 9 VOOR ONS GELOOF OPKOMEN BISHOP H. DAVID BURTON
- 10 OP JEZUS GAAN LIJKEN: EEN VREDIGE HAVEN BARBARA JEAN JONES
- 12 VERHALEN UIT HET NIEUWE TESTAMENT: JEZUS CHRISTUS IS GEBOREN; HET VOORSTELLEN IN DE TEMPEL

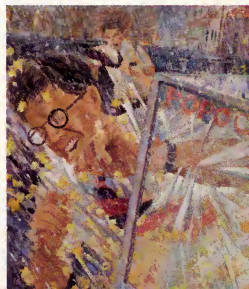
ZIE BLZ. 44

ZIE BLZ. 34

ZIE BLZ. 6

ZIE BLZ. 26

augustus 2000 100de jaargang Nummer 8
LIAHONA 20988-120

Officiële Nederfondstalgige uitgave van De Kerk van
Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Het Eerste Presidium:
Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, James E. Faust

Raad der Twaal:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, David B. Haight,
Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks,
M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott,
Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, Henry B. Eyring

Editeur: Murlin K. Jensen

Adviseurs: F. Enzo Busche, John M. Madson,
Alexander B. Morrison

Directie afdeling leerplannen:

Hoofdredacteur: Harold L. Knighton
Directeur redactie: Richard M. Romney
Directeur grafische vormgeving: Allan R. Loyborg

Redactie:

Hoofdredacteur: Marvin K. Gardner
Adjunct-hoofdredacteur: R. Val Johnson
Redacteur: Roger Terry
Assistent-redacteur: Jennifer Greenwood
Rooster: Beth Dayley
Assistent publicaties: Connie Shakespear

Afdeling vormgeving:

Leidinggevend art-director: M. M. Kawasaki
Art-director: Scott Van Kampen
Senior vormgever: Shari Cook
Vormgever: Thomas S. Child, Todd R. Peterson
Productie manager: Jane Ann Peters
Productie: Reginald J. Christensen, Karl A. Couch,
Denise Kirby, Deena L. Sorenson, Claudia E. Warner
Digitale voorverwerking: Jeff Martin

Abonnementen (in VS):

Directeur: Kay W. Briggs
Distributie manager: Kris Christensen
Manager: Joyce Hansen

Verstalg:

CPB Verstuurbureau:
Heschepad 1, NL-5341 GS Oss
Telefoon: 0412-690490; Fax: 0412-690266

Nieuwsredactie:

Nieuwsredacteur: Frans Heijdemann
Creëvalies 64:
NL-7608 HN Almeloo
Telefoon: 0546 866594
Kopij lieft op diskette aanleveren.

Abonnementadministratie:

Administratie: R. de Kock-Coudenberg
Postbus 224, NL-3430 EA Nieuwegein
Telefoon: 030-6053804
Fax: 030-6000502

Abonnementenrij:

Nederland: NLS 22.00 België: BEF 390,00. Het jaar-
abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt
automatisch verlengd. U ontvangt een acceptatiekaart
(België: stortings-/overschrijningsformulier).

Stuur bijdragen en vragen, anders dan voor de rubriek
Kerknieuws naar: Liahona, 50 East North Temple,
Salt Lake City, UT 84150-3223, USA; of e-mail naar
CLR-Liahona-IMag@ldschurch.org

De Liahona (een woord uit het Boek van Mormon dat
"kompas" of "aanwijzer" betekent) wordt gepubliceerd
in het Albanees, Armeens, Bulgaars, Cabuaans, Chinees,
Deens, Duits, Engels, Ests, Fijisch, Fins, Frans, Italiaans,
Indonesisch, Italiaans, Holoitaans, Hilagayano, Hongaars,
Japans, Koreaans, Koreaans, Lets, Litouws, Malagassisch,
Mongools, Nederlands, Noors, Oekraïens, Pools,
Portugees, Roemeens, Russisch, Samoosaans, Spaans,
Tagalog, Tshitaans, Thais, Tongaans, Tsjechisch,
Vietnamees, IJslands en Zweeds. (Frequentie verschilt
per taal.)

Uitgever:

©2000 by Intellectual Reserve, Inc. Alle rechten voorbe-
houden. Gedrukt in de Verenigde Staten van Amerika.

For Readers in the United States and Canada:

August 2000 Vol. 100 No. 8, LIAHONA (USPS 311-
480) Dutch (ISSN 1522-9173) is published monthly by
The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East
North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscrip-
tion price is \$10.00 per year; Canada, \$15.50 plus
applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake
City, Utah. Sixty days' notice required for change of
address. Include address label from a recent issue; old
and new address must be included. Send USA and
Canadian subscriptions and queries to Salt Lake
Distribution Center at address below. Subscription help
line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa,
MasterCard, American Express) may be taken by phone.
(Canadian Postage Information: Publication Agreement
#1604821)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake
Distribution Center, Church Magazines, PO Box 24368,
Salt Lake City, UT 84126-0368.

POST

GETROOST DOOR DE VERZOENING

Ik ben erg dankbaar voor het artikel 'Lijden goed verdragen' van ouderling Neal A. Maxwell in de Spaanstalige editie van de *Liahona* van april 1999. Het geeft mij veel troost om de reinigende macht van de verzoening van Jezus Christus zelf te voelen. Door zijn offer is het ons mogelijk gemaakt om onbevleet te worden als wij ons van onze zonden bekeren.

Jezus Christus weet wat wanhoop, eenzaamheid en depressie inhouden. Hij heeft dat allemaal doormaakt — en nog veel meer. Daarom troost Hij ons en geeft Hij ons de kracht die wij nodig hebben. Ik weet dat Hij leeft, Hij houdt van ons, en Hij wacht ons met open armen op. Ik wil terugkeren naar Hem en door Hem in zijn armen gesloten worden.

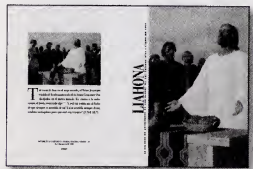
*Adela Rojas Guzmán,
gemeente Carripano 1,
zendingengebied Barcelona (Venezuela)*

'IK WEND MIJ TOT DE LIAHONA'

De *Liahona* is mijn voortdurende reisgezel op de reizen die ik voor mijn recht door de hele Filipijnen moet ondernemen. Als ik alleen ben in een hotelkamer kijk ik geen tv, maar wend ik mij tot de *Liahona* en voel ik de troostende invloed van de Heilige Geest. Het lezen van de boodschappen van onze kerkleiders en de verhalen en getuigenissen van de leden inspireert mij en geeft mij nieuwe kracht.

Ik weet dat mijn gezin en ik veilig zijn omdat onze Vader in de hemel en onze Heiland over ons waken.

*Julie B. Odra,
gemeente Masagana 1,
ring Antipolo (Filipijnen)*

DE OFFERTING WAARD

Ik heb net in de *Liahona* van januari 1999 de toespraak gelezen die president Gordon B. Hinckley tijdens de algemene bijeenkomst van de ZHV heeft gegeven. President Hinckley sprak tot de vrouwen van de kerk en de hele wereld. Ik werd geroerd door de sterke geest die zijn woorden overbrachten. Ik twijfel er niet aan dat hij een profeet van God is.

Bij het lezen van de brieven die mijn zoon elke week vanuit het zendingengebied Belo Horizonte-Oost (Brazilië) naar huis schrijft, ben ik tot het besef gekomen dat ik hem wat van de Heer en van zijn zendingspresident leert, nooit zelf had kunnen bijbrengen. Verscheidene keren heb ik het gevoel gehad dat de groei die mijn zoon in het zendingenveld doormaakt veel meer waard is dan elke inzet of opoffering die nodig was om zijn zending te betalen. De raad van de profeet aan elke jongeman die goed leeft om op zending te gaan, is ons gezin beslist tot zegen geweest.

*Adolfo Alberto Jeeves,
gemeente Assunção 2,
ring São Bernardo-Rudge Ramos (Brazilië)*

Inspirerende gedachten

President Gordon B. Hinckley

GETUIGENIS

'Wij weten dat Jezus de Christus is, de Heiland en Verlosser van de wereld. Zijn leven was geen ijdele droom van een of andere schrijver. Nee! Zijn leven, zijn dood en zijn herrijzenis waren echt. Hij verscheen aan de jonge Joseph Smith. Hij sprak met hem zoals ik vanavond met u spreek, van persoon tot persoon, op een echte, individuele en persoonlijke wijze. We zouden zo dankbaar moeten zijn voor die kennis. 'Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt' (Johannes 17:3). Deze kerk heeft die kennis gekregen, en het is haar tot zegen geweest. En er is niets belangrijkers in de hele wereld dan een getuigenis in ons hart te hebben, een overtuiging, een absolute verzekering van het werkelijke bestaan van God de eeuwige Vader en zijn Zoon, de herrezen Heer, de Verlosser van de wereld.'¹¹

BID VEEL

'Bid veel. Ga op uw knieën. Spreek in gebed met de Heer. Hij is de God van het heelal, maar Hij zal naar uw gebeden luisteren en ze verhoren, als u ernaar streeft zijn wil te doen. (. . .) Bid over de belangrijke zaken in het leven — over een opleiding, een zending, welke vrouw of man te huwen. De Heer zal u zegenen en leiden.'¹²

'Er is niets belangrijkers in de hele wereld dan een getuigenis in ons hart te hebben, een overtuiging, een absolute verzekering van het werkelijke bestaan van God de eeuwige Vader en zijn Zoon, de herrezen Heer, de Verlosser van de wereld.'

OUDERS

'U ouders, (...) leid zo'n voorbeeldig leven voor uw kinderen dat zij in u de poolster zullen zien aan de hand waarvan zij hun eigen leven vorm kunnen geven. Jesaja heeft gezegd: "Al uw [kinderen] zullen leerlingen des Heren zijn" en dan geeft Hij de belofte dat de vrede van uw kinderen "groot [zal] zijn" (Jesaja 54:13).

"(...) Hebt u weleens kinderen gezien die geen vrede kennen? Verwaarloosde kinderen? Kinderen die aan de drugs zijn? Kinderen in moeilijkheden? (...) Ik hoop, ouders, dat u gezinsavond houdt met die jongemensen, met uw zoons en dochters. Ik hoop dat u hun een voorbeeld geeft van een rechtschapen leefwijze. Ik hoop dat zij in tijden van moeilijkheden en stress naar u kunnen komen om wijze raad en begrip voor hun problemen."

RECHTSCHAPEN MANNEN

'U, mannen die het priesterschap van God draagt, de macht om in zijn naam te spreken, het gezag om werkzaam te zijn in het besturen van de kerk, het vermogen, het recht, het voorrecht, de zegen om anderen de handen op te leggen en in de naam van de Heer een zegen uit te spreken. U moet rein leven. Er kan in uw leven geen plaats zijn voor pornografie of iets soortgelijks. Wij moeten mannen Gods zijn, mannen die in geloof wandelen, rechtschapen mannen, waarheidslievende mannen, goede echtgenoten, vriendelijke vaders."

JONGEREN, WEES GOED VOOR JE OUDERS

'Jullie zijn heel wat waard, jongemensen. Echt waar! Jullie zijn ons zo dierbaar. Jullie zijn je ouders dierbaar. Soms denk je misschien dat het niet zo is, als je onverschillig over je vader en je moeder denkt. Jij bent de belichaming van al hun hoop en dromen. Zij bidden voor je. Ze maken zich zorgen om je. Ze denken aan je. Ze houden van je. Wees goed voor je ouders. Behandel ze liefdevol, respectvol en vriendelijk. En het kan ook geen kwaad om af en toe eens te zeggen dat je van ze houdt."

ZENDINGSCOLLEGA'S

'Ik herinner me dat ik in Azië eens wat gesprekken met zendingelingen had. Ik zei tegen een van de zendingelingen: "Wat zie je in het leven van je collega dat je zelf graag zou willen overnemen?" Daar begon hij over na te denken, en toen begon hij te praten. Hij zei: "Hij is een harde werker." Hij staat 's morgens vroeg op en gaat op tijd de straat op. Hij doet wat er van hem verwacht wordt." Ik zei: "Neem de deugden van uw collega over." Elke zendingeling heeft een collega. Op de verklaring van twee of drie getuigen zal iedere zaak vaststaan (zie 2 Korintiërs 13:1). U zet zich gezamenlijk in voor dit grote werk om te getuigen van het herstelde evangelie van Jezus Christus."

TIENDE

'De Heer verwacht veel van u wat de opbouw van het werk van de Heer betreft door het betalen van uw tiende en bijdragen. Wij

hebben genoeg geld om deze kerk draaiende te houden, dankzij de getrouwheid van de leden. Die getrouwheid is geweldig. We hebben niet veel rijke mensen in de kerk. Het geld waarmee de kerk draaiende wordt gehouden, komt van de gaven van mensen zoals u — van fijne, getrouwe mensen. Tiende is eerder een kwestie van geloof dan van geld. De Heer kan hen die niet gehoorzamen niet zegenen.¹⁷

TEMPELAANBEVELING

‘Ik denk aan alles waarop ik het allertrotst kan zijn, en ik bedoel dat niet verkeerd, en dat is het feit dat ik sinds mijn zending altijd een tempelaanbeveling op zak heb gehad. Ik heb er nu ook een op zak. Het is mijn creditcard voor de Heer, en ik ben er dankbaar voor.’¹⁸

GELOOF IN UZELF

‘Geloof in uzelf. Geloof in uzelf als kind van God. Geloof in uw vermogen om iets goeds te doen in de wereld, om licht, waarheid en begrip te verspreiden, om mensen in nood de hand te reiken en ze te helpen en tot zegen te zijn.’⁹

AVONDMAALSDIENST

‘De avondmaalsdienst, elke week deel hebben aan het avondmaal — wat is dat een heerlijke zegening. Wat is het een voorrecht om naar de avondmaalsdienst te gaan en deel te hebben aan het avondmaal, de symbolen van het offer van onze Heer Jezus Christus en van de grote verzoening die door Hem tot stand is gebracht, die het ons mogelijk maakt om van het graf door te gaan naar een heerlijke toekomst. Ik hoop dat wij allen onze avondmaalsdiensten bijwonen. Ik hoop dat wij inzien dat het een fijne gelegenheid en zegening is.’¹⁰

HET BOEK VAN MORMON

‘[Het Boek van Mormon] kwam als een stem uit het stof, uit de

heuvel Cumorah, om de wereld in te gaan als verklaring van de goddelijkheid van de Heer. Het is over de hele aarde gegaan en doet dat nog steeds op wonderbaarlijke wijze. Wij drukken jaarlijks ongeveer vijf of zes miljoen exemplaren in verschillende talen. Ik denk dat zij die het netwerk deden, zij die de pers bedienden, en zij die verder iets met dit werk te maken hadden, in hun wildste dromen niet droomden dat dit fijne testament van de Nieuwe Wereld op deze manier over de hele aarde zou gaan. Het brengt inspiratie met zich mee en macht die geweldig zijn om te zien. Het is meer dan een gewoon boek; het is iets dat het hart raakt van de mensen die er onder gebed en aandachtig in lezen.’¹¹ □

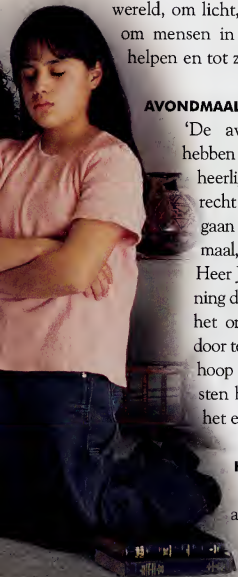
NOTEN

1. Bijeenkomst, Victoria (British Columbia, Canada), 31 juli 1998.
2. Bijeenkomst, Montreal (Quebec, Canada), 6 augustus 1998.
3. Bijeenkomst, Winnipeg (Manitoba, Canada), 4 augustus 1998.
4. Bijeenkomst, Sudbury (Ontario, Canada), 5 augustus 1998.
5. Bijeenkomst, Winnipeg (Manitoba, Canada), 4 augustus 1998.
6. Devotional, Provo (Utah), opleidingsinstituut voor zendingen, 26 juni 1998.
7. Bijeenkomst, Columbus (Ohio), 25 april 1998.
8. Bijeenkomst, Lowell (Massachusetts), 15 oktober 1998.
9. Bijeenkomst, Baltimore (Maryland), 15 november 1998.
10. Regionale conferentie, Ciudad Juárez (México), 15 maart 1998.
11. Inwijding van het Grandin-gebouw, Palmyra (New York), 26 maart 1998.

VOOR DE HUISONDERWIJZERS

1. ‘En wat zij ook zullen spreken, wanneer zij door de Heilige Geest worden gedreven, zal Schrift zijn, de wil des Heren, de zin des Heren, het woord des Heren, de stem des Heren, en de kracht Gods tot zaligheid’ (Leer en Verbonden 68:4).

2. Kies onder gebed enkele van de citaten die degenen die u huisonderwijs geeft tot kracht en tot zegen zouden zijn.

De natuurlijke mens, die hoogmoedig en elgzinnig is, gaat volkomen op in de zorgen van de wereld en is voor geestelijke zaken net zo dood als een beeld dat uit koud marmer gehouden is.

De natuurlijke mens afleggen

Robert L. Millet

ILLUSTRATOR: CARY HENRIE

President Ezra Taft Benson (1899–1994) heeft gezegd: 'Net zoals de mens pas naar voedsel verlangt als hij honger heeft, verlangt hij pas verlossing van Christus als hij weet waarom hij Christus nodig heeft. Niemand weet echt waarom hij Christus nodig heeft, tot hij de leer van de val en de uitwerking ervan op de mensheid begrijpt en aanvaardt. En in geen enkel ander boek ter wereld wordt die essentiële leerstelling zo goed uitgelegd als in het Boek van Mormon.'¹

Een van de belangrijkste uiteenzettingen over de val die we in het Boek van Mormon vinden, is van koning Benjamin, die de leer uitlegde die hij van een engel van God ontvangen had.²

DE LEER VAN DE VAL

In de diepzinnige leerrede die koning Benjamin bij de tempel hield, zei hij: 'de natuurlijke mens is een vijand van God, en is dat geweest sedert de val van Adam' (Mosiah 3:19). Wat zegt koning Benjamin eigenlijk over de mensheid? Wat is die natuurlijke mens, en hoe kunnen we die kenmerken? Om die vragen te beantwoorden, moeten we eerst begrijpen wat de consequenties van de val van Adam waren.

Toen Adam en Eva hun overtreding begingen, werden ze uit de Hof van Eden geworpen. Op dat moment werden ze afgesneden van de tegenwoordigheid van God — een vervreemding die zo sterk was dat hij 'dood' genoemd wordt.

Gelukkig was de Heiland in het voorsterfelijke leven geordend om verzoening te doen voor die vervreemding. De Heer troostte Adam: 'Ik heb u uw overtredingen in den hof van Eden vergeven' (Mozes 6:53).

Die uitspraak moet echter in de juiste context begrepen worden. Omdat 'de Zoon van God de eerste zonde verzoend had, waardoor de verantwoording voor de zonden der ouders niet op het hoofd der kinderen kan worden gelegd' (Mozes 6:54), moeten we niet concluderen dat de gevolgen van de val ons niet raken. Jehova legde uit aan Adam: 'Omdat uw kinderen in zonde worden ontvangen, ontstaat, wanneer zij beginnen op te groeien, ook de zonde in hun hart, en zij smaken het bittere, opdat zij het goede weten te waarderen' (Mozes 6:55).

Wij geloven niet, zoals Johannes Calvijn (1509–1564) wél deed, in de morele ontaardheid van de mens. Wij geloven niet, zoals Maarten Luther (1483–1546) wél deed, dat de mens niet eens de macht heeft om het goede boven het kwade te verkiezen. En wij geloven niet dat kinderen de zogenaamde erfzonde van Adam erven door seksuele gemeenschap of de geboorte. Nee, kinderen worden geboren in een wereld van zonde; de ontvangenis is slechts de methode waarmee de uitwerking van de val — zonde, ziekte en de andere kwalen van het sterfelijk leven, maar niet de oorspronkelijke schuld van Adam — worden overgebracht op het nageslacht van Adam.

Zondigen de mensen, dan sterven zij in geestelijk opzicht: 'Zij sterven met betrekking tot de zaken van de Geest; zij sterven met betrekking tot de rechtschapenheid; zij worden uitgeworpen uit de tegenwoordigheid van God. Dat zijn de mensen waar de schriftuurplaatsen over gaan waar staat dat de natuurlijke mens een vijand van God is'³, heeft ouderling Bruce R. McConkie (1915–1985) van het Quorum der Twaalf Apostelen gezegd.

DE NATUURLIJKE MENS

Dus wat kenmerkt de natuurlijke mens? Eenvoudig gezegd is de natuurlijke mens iemand die in zijn of haar gevallen toestand blijft; hij of zij heeft geen geestelijke wedergeboorte meegemaakt. Het ene uiterste kan de natuurlijke mens zijn die Satan meer liefheeft dan God en die bovendien vleselijk, zinnelijk en duivels is (zie Mozes 5:13).

Het andere uiterste kan de natuurlijke mens zijn die een moreel en oprecht persoon is die het goede wil doen. Zo'n persoon, die gewend is aan de huidige gevallen wereld, heeft nog niet de levengevende macht van de Heilige Geest en heeft ook niet de heiligende macht van de verbonden en verordeningen van Christus. Hoewel het licht van Christus een zekere uitwerking op hem of haar heeft, heeft hij of zij die nog niet gevolgd naar de volledige evangeliewaarheden van de Heer.

'De ganze wereld ligt in zonde', heeft de Heiland gezegd, 'en zucht in duisternis en in de slavernij der zonde. En hierdoor moogt gij weten, dat zij in de slavernij der zonde zijn, omdat zij niet tot Mij komen' (LV 84:49-50). En deze tekst is nog concreter: 'Er is niemand, die goed doet, behalve zij, die bereid zijn de volheid van mijn evangelie te ontvangen, dat Ik tot dit geslacht heb uitgezonden' (LV 35:12).

En hoe staat het dan met leden van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen? Zijn er 'natuurlijke' mensen onder ons? Het antwoord op die vraag is: misschien, als we wat uitgebreider naar de kenmerken van de natuurlijke mens kijken.

1. *De natuurlijke mens is niet bereid of niet in staat om geestelijke realiteit te begrijpen.* Paulus heeft uitgelegd: 'een ongeestelijk mens aanvaardt niet hetgeen van de Geest Gods is, want het is hem dwaasheid en hij kan het niet verstaan, omdat het slechts geestelijk te beoordelen is' (1 Korintiërs 2:14).

'Het is zo moeilijk om de natuurlijke mens iets te leren', heeft president Brigham Young (1801-1877) gezegd, 'want hij begrijpt alleen wat hij met het natuurlijke oog ziet! (...) Spreek met hem over engelen, hemelen, God, onsterfelijkheid en eeuwige levens, en het klinkt hem als geschal of als gerinkel van een

bekken in de oren; er zit voor hem geen muziek in; er zit niets in dat zelfs maar in het minst zijn zintuigen bekoort, zijn gevoelens verzacht, zijn aandacht trekt of zijn liefde opwekt; voor hem is het allemaal ijdelheid.⁴

2. *De natuurlijke mens is hoogmoedig.* Het meest opvallende kenmerk van de natuurlijke mens is hoogmoed. De natuurlijke mens kijkt niet op (tot God), of voor zich uit (naar de mens), behalve als zijn horizontale blik hem in staat stelt om te concurreren met andere mensen.

'Hoogmoed is concurrerend van aard', heeft president Benson uitgelegd. 'Wij stellen onze wil tegenover die van God. Als wij onze hoogmoed op God richten, is dat in de geest van "mijn wil en niet de uwe geschiede". (...) De hoogmoedigen wensen dat God met hen zou instemmen.'⁵

3. *De natuurlijke mens houdt zich vooral bezig met de beloningen die deze wereld hem biedt.* Zijn of haar waarden komen uitsluitend voort uit pragmatisme en materialisme. Dergelijke mensen krijgen alleen maar tijdelijk genot door iets te bezitten. Al gauw willen ze meer, en ze willen er meer van dan een ander.

4. *De natuurlijke mens geeft zich over aan ongevoeligheid en botheid.* De Geest van de Heer heeft een kalmerende en rustgevende uitwerking op hen die de vruchten ervan proeven. Heiligt de Heilige Geest iemand, dan 'vergroot en reinigt Hij alle natuurlijke driften en neigingen. (...) Hij zet aan tot deugdzaamheid, vriendelijkheid, goedheid, zachtvaardigheid, zachtmoedigheid en naastenliefde.⁶ Aan de

'Deze wereld is één grote beeldhouwersstudio. Wij zijn de beelden, en het gerucht doet de ronde door de studio dat enkelen van ons op een dag tot leven zullen komen.'

andere kant is 'de natuurlijke mens' de 'aardse mens', die heeft toegelaten dat primitieve dierlijke zinnen zijn geestelijke neigingen overschaduwden.⁷ En dat primitieve kenmerkt in de vorm van ongemantheid ook zijn of haar relaties; zijn uitlatingen en gedrag zijn vervuld van botheid.

DE NATUURLIJKE MENS AFLEGGEN

Koning Benjamin heeft uitgelegd dat de natuurlijke mens een vijand van God blijft totdat 'hij zich aan de ingevingen des Heiligen Geestes overgeeft, en de natuurlijke mens afsterft en een heilige wordt door de verzoening van Christus, de Here, en wordt gelijk een kindeke, onderworpen, zachtmoedig, nederig, geduldig, vol liefde, gewillig zich aan alles te onderwerpen, wat de Here geschikt acht hem op te leggen, evenals een kind zich aan zijn vader onderwerpt' (Mosiah 3:18-19).

Men legt de natuurlijke mens niet af door langer te leven. We veranderen onze aard niet door alleen maar naar diensten te gaan. De verandering wordt alleen tot stand gebracht als we besluiten ons te laten veranderen door bemiddeling van Jezus Christus. Bekeren wij ons, dan betaalt zijn verzoening voor onze zonden, reinigt de heiligende macht van de Heilige Geest ons en geeft ons een nieuwe aard. Daarom wordt dit proces in de Schriften een wedergeboorte genoemd. Na vergeving voor onze zonden te hebben ontvangen, sterven wij wat de onrechtvaardige zaken betreft en worden wij uit God geboren tot een nieuwe en hoger geestelijk leven.

Die vernieuwing kan dramatisch en snel plaatsvinden bij sommige mensen. Dat gebeurde met Enos (zie Enos 1:1-8), met de apostel Paulus (zie Handelingen 9) en met koning Lamoni (zie Alma 18-19). 'Maar we moeten voorzichtig zijn bij het behandelen van deze voorbeelden', heeft president Benson gewaarschuwd. 'Hoewel het waar gebeurde en

duidelijke voorbeelden zijn, zijn ze eigenlijk uitzonderingen die de regel bevestigen. Tegenover Paulus, Enos en koning Lamoni staan honderden, duizenden mensen die op een veel minder spectaculaire, vaak onmerkbaar wijze de weg tot bekering vinden. Dagelijks komen ze iets dichter tot God, waarbij ze niet of

nauwelijks beseffen dat ze een goddelijk leven aan het opbouwen zijn.⁸

Dag in dag uit beginnen we te genieten van wat Paulus 'de vrucht van de Geest' noemde, namelijk 'liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing' (zie Galaten 5:22-23). Wij zijn nederig en onderworpen — en willen graag de wil van de Heiland kennen en uitvoeren, willen graag onze eigen wensen laten opslukken door de wil van een hoger Wezen.

Met de woorden van C.S. Lewis is dit opwekken en vernieuwen van het karakter van de mens 'precies waar het christendom om draait. Deze wereld is één grote beeldhouwersstudio. Wij zijn de beelden, en het gerucht doet de ronde door de studio dat enkelen van ons op een dag tot leven zullen komen.'⁹ □

NOTEN

1. *A Witness and a Warning* (1988), blz. 33.
2. Met dank aan Curtis Wright, hoogleraar bibliotheekwetenschap aan de Brigham Young University, voor zijn hulp bij het ontwikkelen van veel van de denkbeelden in dit artikel.
3. *The Promised Messiah* (1978), blz. 350.
4. *Discourses of Brigham Young*, geselecteerd door John A. Widtsoe (1954), blz. 260.
5. 'Pas op voor hoogmoed', *De Ster*, juli 1989, blz. 3.
6. Parley P. Pratt, *Key to the Science of Theology* (1966), blz. 101.
7. Spencer W. Kimball, 'Ocean Currents and Family Influences', *Ensign*, november 1974, blz. 112.
8. 'Een grote verandering in ons hart', *De Ster*, maart 1990, blz. 7.
9. *Mere Christianity* (1960), blz. 124.

WAAR of niet waar

Justin Hakanson

Toen voor mij de tijd om een zending te vervullen aanbrak, kwam ik tot de conclusie dat ik voor mijzelf te weten moest komen of de kerk waar was of niet.

In die periode had ik vaak discussies over godsdienst met een goede vriend. Woody is atheïst en kan zijn denkbeelden op een logische, aannemelijke wijze uitdrukken. Hij is intelligent en ik kijk naar hem op, dus waardeer en respecteer ik zijn denkbeelden.

Voordat ik kennismakte met Woody, dacht ik dat ik een sterk getuigenis had, maar al gauw was ik daar niet zo zeker meer van. Woody's atheïstische denkbeelden begonnen mij steeds aannemelijker in de oren te klinken. Maar gelukkig wilde ik me op de een of andere manier toch niet helemaal overgeven aan Woody's denkwijze.

Uiteindelijk knielde ik op een avond kort voor mijn negentiende verjaardag na veel overpeinzing en gebed neer en vroeg mijn hemelse Vader of de kerk waar was. Ik leek geen antwoord te krijgen. Ik begon me af te vragen hoe ik er nu eigenlijk achter moest komen. Ik had altijd geleerd dat de antwoorden op onze vragen in de Schriften te vinden zijn, dus zocht ik het woord *weten* op

in het trefwoordenregister. Ik sloeg Alma 5:46 op, waar Alma uitlegt dat hij eerst vele dagen moest vasten en bidden voor hij de waarheid vond — en hij was een profeet van God! Ik las nog meer, en kwam erachter dat vasten en bidden niet genoeg waren; ik moest ook zo leven dat ik de Geest kon voelen.

De vastenzondag brak aan en ik besloot te bidden om het vermogen de ingevingen van de Geest te herkennen. Tijdens de vasten-en-getuigenisdienst kreeg ik mijn antwoord. Terwijl ik naar de getuigenissen luisterde, stroomde er een gevoel door mijn lichaam en vervulde mijn ziel met vreugde. Ik wist dat ik mijn antwoord had gekregen dat de kerk waar was.

Toen ik thuiskwam, ging ik naar mijn kamer, ging op mijn bed zitten, en dacht: *Het is waar! Ik heb écht antwoord gekregen.* Ik kreeg hetzelfde gevoel nog eens, een bevestiging van de Heilige Geest. Ik wist dat het evangelie waar was! Ik wilde dat gevoel altijd houden.

Van die dag af aan, wist ik dat onze hemelse Vader gebeden verhoort. Ik wist ook dat Hij wilde dat ik een zending zou vervullen, zodat ik mijn kennis en getuigenis van Jezus Christus aan andere mensen kon doorgeven. □

‘Ik zag een andere engel vliegen’

J. Michael Hunter

Voor veel heiligen der laatste dagen is het beeld van de engel Moroni bovenop onze tempels het symbool van de herstelling van het evangelie in deze laatste dagen. Het stelt de engel voor in het visioen dat Johannes in het Nieuwe Testament beschrijft: ‘En ik zag een andere engel vliegen in het midden des hemels en hij had een eeuwig evangelie, om dat te verkondigen aan hen, die op de aarde gezeten zijn’ (Openbaring 14:6).

Het is gepast dat Moroni de belichaming van die legendarische figuur is, want hij was degene die de profet

Joseph Smith naar de gouden platen van het Boek van Mormon leidde. Een getuige van Jezus Christus.

Van de zeventig tempels die er met ingang van februari 2000 in gebruik zijn, zijn er 55 getooid met een beeld van de engel Moroni.¹ Hier volgt een korte geschiedenis van het gebruik van het beeld. (Een ander belangrijk beeld van de engel Moroni tooit de top van de heuvel Cumorah in de staat New York; zie de binnenzijde van de achteromslag in deze uitgave.)

1. ONBEKENDE AMBACHTSMAN, DE ENGEL OP DE NAUVOO-TEMPEL (BOVEN EN LINKS)

De Nauvoo-tempel, die in 1846 werd ingewijd, was de eerste HLD-tempel die een ‘vergulde engel’ op de top kreeg. Toen kolonel Thomas L. Kane, een vriend en voorvechter van de kerk, de Nauvoo-tempel bezocht in 1846, zag hij dat er heiligen waren achtergebleven om de tempel te voltooiën, terwijl de rest van de heiligen naar het westen was gevlucht om aan vervolging te ontkomen: ‘Ze hadden zelfs het vergulden van de engel en de bazuin

op de top van zijn imposante spits voltooid’, zei hij.²

2. CYRUS DALLIN, DE ENGEL OP DE SALT LAKE-TEMPEL (RECHTS EN UITERST RECHTS)

De Salt Lake-tempel, die in 1893 werd ingewijd, was de eerste tempel met op de top een engel die officieel werd aangeduid als Moroni. Toen kerkpresident Wilford Woodruff (1807–1898) een kunstenaar die geen lid van de kerk was, Cyrus Dallin, vroeg om een beeld te maken, weigerde Dallin. Omdat hij wist dat Dallins ouders eens actieve heiligen der laatste dagen waren geweest, moedigde president Woodruff hem aan om zijn moeder te raadplegen.

Dallins moeder vond dat hij de opdracht moest aannemen. Toen hij zei dat hij niet in engelen geloofde, vroeg zijn moeder: ‘Waarom zeg je dat? (. . .) Je noemt mij je “engel van een moeder”.’³ ‘Ze moedigde hem aan om inspiratie op te doen door studie van de HLD-Schriften, wat hij ook deed. Zijn ontwerp was een waardige, neoklassieke engel in een gewaad en hoofddeksel, die

Cyrus Dallin is op 22 november 1861 in Springville (Utah) geboren. De leden van zijn ouderlijk gezin waren in Engeland tot de kerk toegetreden, en waren in 1851 naar Utah geëmigreerd. Daar werden Dallins ouders echter lid van de presbyteriaanse kerk. Als kind hield Cyrus al van tekenen en van boetseren met klei. Uiteindelijk studeerde hij beeldende kunsten in Boston (Massachusetts). 'Ik vond dat mijn "engel Moroni" mij dichter tot God bracht dan alles wat ik ooit gedaan had', zei hij. 'Het scheen mij toe dat ik erachter kwam wat het inhiel om met engelen uit de hemel te communiceren.'⁴

FOTO IDAHO FALLS-TEMPEL, FOTOGRAAF: WELDEN C. ANDERSEN

rechtop stond met een bazuin in zijn hand. Het oorspronkelijke gipsmodel van één meter werd voltooid op 4 oktober 1891, waarna een model op ware grootte naar Salem (Ohio) werd gestuurd, waar het beeld uit koper gehamerd werd en verguld werd met 22-karaats bladgoud. Het 3,8 meter hoge beeld staat op een stenen bal bovenop de 64 meter hoge middenspits aan de oostkant.

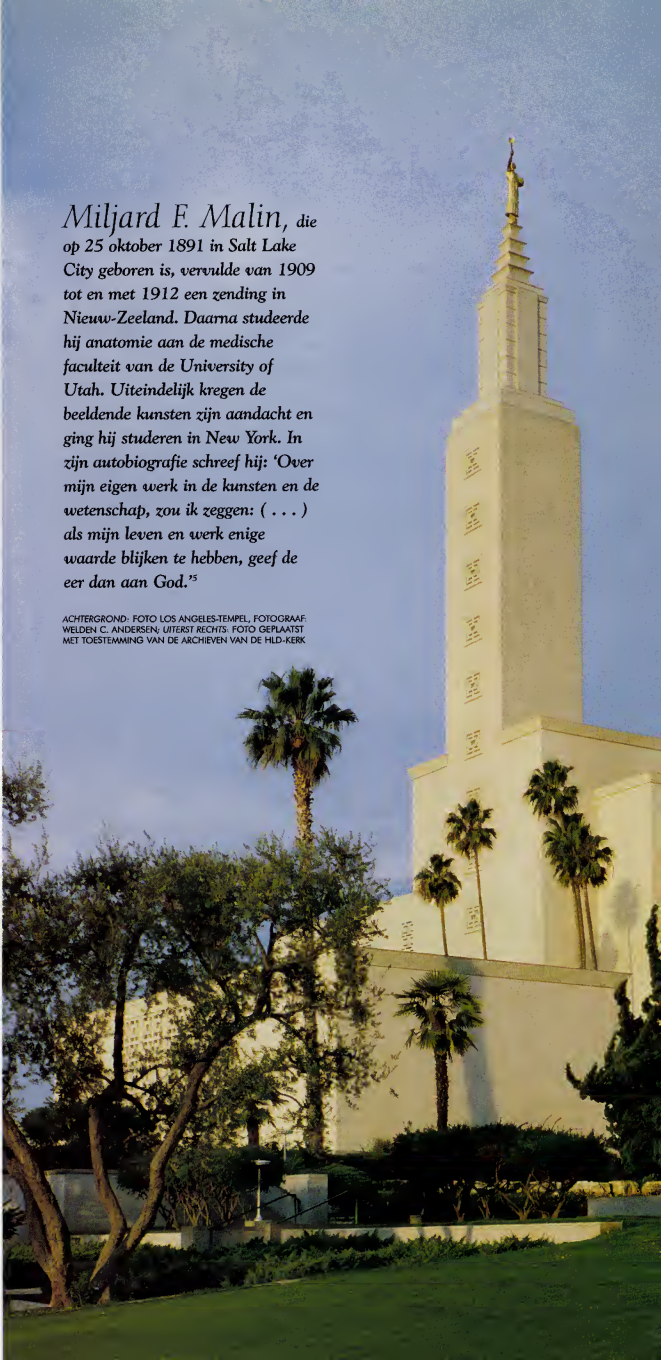
Kopieën van het beeld, die in de jaren dertig van de twintigste eeuw gemaakt werden door Torlief Knaphus, en later gegoten werden door LaVar Wallgren, zijn te vinden op de Atlanta-tempel en de Idaho Falls-tempel (boven).

3. MILLARD F. MALIN, DE ENGEL OP DE LOS ANGELES-TEMPEL (RECHTS EN UITERST RECHTS)

De Los Angeles-tempel, die werd ingewijd in 1956, was de tweede tempel die een beeld van de engel Moroni kreeg. Millard F. Malin maakte de gipsmallen van zijn 4,7 meter hoge beeld in Salt Lake City. Die mallen werden in vijf delen naar New York gestuurd, waar ze in aluminium gegoten werden en aan elkaar werden gelast. Het beeld weegt 953 kilo.

*Miljard F. Malin, die op 25 oktober 1891 in Salt Lake City geboren is, vervulde van 1909 tot en met 1912 een zending in Nieuw-Zeeland. Daarna studeerde hij anatomie aan de medische faculteit van de University of Utah. Uiteindelijk kregen de beeldende kunsten zijn aandacht en ging hij studeren in New York. In zijn autobiografie schreef hij: 'Over mijn eigen werk in de kunsten en de wetenschap, zou ik zeggen: (...) als mijn leven en werk enige waarde blijken te hebben, geef de eer dan aan God.'*¹⁵

ACHTERGROND: FOTO LOS ANGELES-TEMPEL, FOTOGRAAF: WELDEN C. ANDERSEN; UITERST RECHTS: FOTO GEFLAIST MET TOESTEMMING VAN DE ARCHEVEN VAN DE HLD-KERK

De figuur heeft indiaanse trekken, draagt een gewaad naar Maya-ontwerp, houdt een bazuin van 2,4 meter aan zijn lippen, en heeft een replica van de gouden platen in zijn linkerarm.⁶ Hij werd op 10 oktober 1853 bovenop de 81 meter hoge toren van de Los Angeles-tempel geplaatst.

4. AVARD FAIRBANKS, DE ENGEL OP DE WASHINGTON-TEMPEL (RECHTS EN UITERST RECHTS)

De derde tempel die een beeld van de engel Moroni op de top kreeg, was de Washington-tempel, die in 1974 ingewijd werd. Avard Fairbanks maakte een gracieuze engel met een bazuin aan zijn lippen en een replica van de gouden platen onder zijn linkerarm. Het model van een meter hoog dat broeder Fairbanks gemaakt had, werd naar Italië gestuurd, werd vergroot, in brons gegoten en bedekt met bladgoud.

Toen de vergroting van klei klaar was, nodigde broeder Fairbanks de tempelarchitecten uit om hem in Italië te gaan bekijken. Een van de architecten, Keith W. Wilcox (die later lid van de Zeventig werd), zei dat de engel eruitzag alsof hij uit de bazuin dronk in plaats van erop te blazen. Broeder Wilcox liet zien hoe een trombonespeler zijn of haar lippen gebruikt om een toon voort te brengen. Terwijl broeder Wilcox poseerde, veranderde broeder Fairbanks de mond van de engel.⁷

Het voltooid beeld van 5,5 meter weegt ongeveer twee ton en staat nu 88 meter boven de grond op de hoogste spits van de tempel. De Seattle-tempel, de Jordan River-tempel en de Mexico-Stad-tempel (D.F.) hebben ook allemaal een 4,6 meter hoog bronzen afgietsel van dit beeld.

Avard Fairbanks behoorde tot een kunstenaarsfamilie in Provo (Utah). Hij werd geboren op 2 maart 1897. Als jongen van twaalf jaar, won hij op een tentoonstelling voor de hele staat de eerste prijs. Toen de jury ontdekte dat het werk van een kind was, weigerde men de prijs toe te kennen. De jonge Avard besloot toen een bedreven beeldhouwer te worden om te bewijzen dat zijn werk goed was. Over zijn werk aan het beeld van de engel Moroni heeft hij gezegd: 'Ik wilde dat het beeld overeen zou komen met de geest en de architectuur van de tempel, van opwaarts streven. Ik wilde dat gevoel van opwaarts streven bereiken door het beklemtonen van verticale lijnen.'²⁸

ACHTERGROND: FOTOGRAAF: MARK EDWARD ATKINSON, © 1994.
BOVEN: FOTOGRAAF: WILLIAM FERBER

BOVEN: FOTO GERAAKT MET TOESTEMMING VAN KARL A. QUILTER; ACHTERGROND: FOTO ST. LOUIS-TEMPEL, FOTOGRAAF: WELDEN C. ANDERSEN

Karl A. Quilter, die op 27 april 1929 in Castle Gate (Utah) geboren is, heeft aan de University of Utah beeldhouwen gestudeerd onder Avarad Fairbanks. Van 1949 tot en met 1951 vervulde hij een zending in het zendingsgebied Noordelijke Staten. Hierover zegt hij: 'Ik herinner me dat een klasgenoot vroeg: "Wat wil je eigenlijk doen als je afgestudeerd bent?" Ik zei: "Boven alles zou ik me vereerd voelen als ik een engel Moroni voor de tempel kon beeldhouwen."'

LaVar Wallgren, die op 13 augustus 1932 in Midvale (Utah) is geboren, is een uiterst vaardig ambachtsman die zich gespecialiseerd heeft in het gieten van fibreglas. Hij heeft de meeste Karl Quilter-beelden van de engel Moroni in zijn studio in Kearns (Utah) vervaardigd.

5. KARL A. QUILTER, BEELDEN VAN DE ENGEL MORONI (LINKS EN BOVENSTE INZET)

In 1978 gaf de kerk Karl A. Quilter opdracht om een nieuw beeld van de engel Moroni te ontwerpen. Samen met LaVar Wallgren ontwikkelde hij een proces om fiberglas te vormen dat hem in staat stelde om goedkopere lichtgewicht beelden te maken.

De broeders Quilter en Wallgren maakten twee originele mallen, een voor een beeld van 3 meter en een voor een beeld van 2,13 meter. Elke mal kan gebruikt worden om honderd beelden te maken. De beelden die zo gemaakt worden, wegen ongeveer 159 kilo en zijn al op veel tempels geplaatst.

6. KARL A. QUILTER, BEELDEN VAN DE ENGEL MORONI VOOR KLEINERE TEMPELS (LINKS EN ONDERSTE INZET)

In 1988 gaf de kerk Karl A. Quilter nogmaals opdracht om een beeld van de engel Moroni te ontwerpen — maar dit keer voor gebruik op de kleinere tempels. Het beeld is 2,08 meter hoog en bedekt met bladgoud. De engel lijkt op de andere beelden van Quilter, maar is massiever van bouw, is enigszins gedraaid om het zogenaamd in actie te laten zien, en de linkerhand lijkt

meer ontspannen te zijn. Het nieuwe ontwerp is gebaseerd op het fiberglasbeeld van zestig centimeter dat broeder Quilter ontwierp als aandenken voor zijn kleinkinderen die de standaardwerken binnen een jaar uitlazen. □

NOTEN

1. Soms sluiten bouwvoorschriften, eventuele culturele misverstanden, of architectonische ontwerpen het gebruik van een beeld van de engel Moroni uit. De volgende vijftien tempels hebben geen beeld: St. George, Logan, Mantí, Laie, Cardston, Mesa, Bern, Hamilton, Londen, Oakland, Ogden, Provo, São Paulo, Tokio en Freiberg.

2. Thomas L. Kane, *The Mormons*, reede, gehouden voor de Historical Society of Pennsylvania, 26 maart 1850 (1850), blz. 20.

3. Aangehaald door Rell G. Francis in *Cyrus E. Dallin: Let Justice Be Done* (1976), blz. 66.

4. Levi Edgar Young, 'The Angel Moroni and Cyrus Dallin', *Improvement Era*, april 1953, blz. 234.

5. Miljard F. Malin, ontwerp-autobiografie, 1966, afdeling kerkgeschiedenis, onderafdeling archieven van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.

6. Edward O. Anderson, 'The Los Angeles Temple', *Improvement Era*, november 1955, blz. 804, 806.

7. Keith W. Wilcox, *A Personal Testimony Concerning the Washington Temple*, 5e druk (1995), blz. 31.

8. 'Angel Moroni Statue Chosen for Temple', *Church News*, 10 juli 1971, blz. 5.

9. 'Karl Quilter: Glory Be!' *Salt Lake City*, november/december 1996, blz. 28.

Enkele jaren geleden viel mijn oog op een tekst in het Boek van Mormon. Hij staat in het eerste deel van het Boek van Mormon — dat deel waar ons gezin in gespecialiseerd is — en gaat over de periode vlak nadat Nephi zich heeft afgescheiden van Laman en Lemuël en de wildernis in getrokken is. Daar vestigden de Nephiëten een samenleving die gebaseerd was op evangeliëwaarheden. Over die samenleving zegt hij: 'En wij leefden gelukkig' (2 Nephi 5:27).

Ik overpeinsde de vraag wat het in dit geval inhield om 'gelukkig' te leven. Ik wist dat het iets te maken moest hebben met het evangelie en met Gods plan voor ons leven. Ik vroeg me af wat de individuele elementen van een waarlijk gelukkige samenleving en leven zouden kunnen zijn, en ik begon in Nephi's geschriften naar aanwijzingen te zoeken.

FAMILIE

Ik begon met Nephi's opmerking in 2 Nephi 5:6 over zijn reis door de wildernis: '(...) ik (...) [nam] mijn gezin en (...) Sam, mijn oudere broeder, (...) zijn gezin mede, en Jakob en Jozef, mijn jongere broeders, en ook mijn zusters.' Dat is een belangrijke sleutel tot gelukkig worden: je familie.

Er was een goede reden dat Nephi zijn meer rechtschapen broers en zussen met hem mee de wildernis in nam. Hij hoorde bij ze, en zij hoorden bij hem. Geen

enkele andere organisatie kan onze behoefte om bij iemand te horen beter bevredigen en ons het daaruit voortvloeiende geluk verschaffen dan onze familie en ons gezin.

Soms, als ons hele gezin na een fijne gezinsavond, tijdens een vurig gezinsgebed of tijdens het avondeten op zondagavond bijeen is, en we in een levendig, opgewekt gesprek zijn verwekt, zeg ik stilletjes tegen mijzelf: 'Als de hemel niets meer inhoudt dan dit, dan is dat voldoende voor mij.'

DE GEBODEN GEHOORZAMEN

In 2 Nephi 5:10 zegt Nephi: 'En wij droegen zorg, de oordelen, inzettingen en geboden des Heren in alles na te komen volgens de wet van Mozes.'

HOE JE GELUKKIG

Ouderling Marlin K. Jensen
van het Presidium der Zeventig
FOTOGRAF. ILLUSTRATIES: STEVE BUNDICKSON

Dat is een eenvoudige, maar belangrijke waarheid: een rechtschapen leven leiden en Gods geboden onderhouden, maakt ons gelukkig. Alma, die beslist het citeren waard is, heeft eens de beste en kortste definitie van dit onderwerp gegeven: 'Goddeloosheid bracht nimmer geluk' (Alma 41:10). Dat is een uitspraak die goed genoeg is om tijdens het journaal aangehaald te worden. Deze uitspraak van Alma is zo categorisch als men kan zijn inzake dit onderwerp, en onze kansen om te bewijzen dat Alma ongelijk heeft, zijn te verwaarlozen.

Uit het diepst van mijn ziel getuig ik dat Satan ons wil laten geloven dat wij een uitzondering op Gods regels zijn, dat onze overtredingen op de een of andere manier edeler en beter te rechtvaardigen zijn dan de overtredingen van wie dan ook. Maar dat is een leugen. En we

mishagen niet alleen God door zijn wetten te overtreden, maar we doen onszelf kwaad en krijgen daardoor verdriet, lijden en ellende te verdragen — wat precies het omgekeerde van geluk is.

SCHRIFTUUR

In 2 Nephi 5:12 zegt Nephi: '(...) ik (...) had ook de kronieken meegebracht, die op de koperen platen waren gegraveerd.'

Waarom zou de beschikbaarheid van de Schriften belangrijk zijn geweest voor een gelukkig leven? Wie geregeld in de Schriften leest, krijgt een duidelijker perspectief, zuiverder gedachten, en oprechtere, beter doordachte gebeden. Wij worden beslist gelukkiger als we de Schriften gebruiken om een antwoord of een oplossing te vinden voor onze vragen en noden.

Door de Schriften kunnen we rein worden van kwade gedachten, en kunnen we ons vaster voornemen om verleiding te weerstaan. Door de Schriften kunnen we troost vinden in tijden van nood, zoals bij de dood van een dierbare of bij een andere persoonlijke tragedie. Door het lezen van de Schriften kunnen we beter afstemmen op de Geest van de Heer, en ik getuig dat er grote

KUNT WORDEN

bestendigheid en geluk te vinden is in de dagelijkse studie van de Bijbel en de Schriften van de herstelling.

WERK

In 2 Nephi 5:17, zegt Nephi: 'En ik, Nephi, spoorde mijn volk aan tot vlijt en handenarbeid.'

Ongeacht wat ons levenswerk wordt, ik weet zeker dat we gelukkiger zullen zijn als we geregeld werk verrichten met onze handen. Dat kan vele verschillende vormen hebben: tuinieren, naaien, quilten, koken, bakken, de auto repareren, karweitjes doen in en om het huis — de lijst is eindeloos, en dat geldt ook voor het gevoel van geluk en het gevoel dat we iets gepresteerd hebben als we dergelijke activiteiten hebben gedaan.

DE TEMPEL

Nephi maakte nog een andere, uiterst interessante opmerking over zijn samenleving. In 2 Nephi 5:16 zegt hij: 'En ik, Nephi, bouwde een tempel.' Nephi's tempel mag in sommige opzichten dan verschild hebben van onze hedendaagse tempels, maar het wezenlijke doel ervan was hetzelfde: Gods kinderen voortdurend onderwijzen in zijn plan voor hun geluk, en de verordeningen en verbonden verschaffen die vereist zijn voor het bereiken van dat geluk.

Ik kan in alle oprechtheid zeggen dat de mensen die in geestelijk opzicht het rijp zijn, en die het gelukkig zijn, enthousiaste tempelgangers zijn. En daar is een goede reden voor. In de tempel wordt ons Gods plan voor ons verteld, telkens weer, en elke keer dat we dat horen, wordt ons begrip ervan vergroot, alsmede onze toewijding aan de door Hem voorgeschreven levenswijze.

WERK IN DE KERK

Het laatste element van Nephi's samenleving dat wij in 2 Nephi 5 beschreven zien, betreft de rol die onze kerkroeping en werk in de kerk spelen in een gelukkig leven. Nephi merkt in vers 26 op: '(...) ik, Nephi, ordende Jakob en Jozef, zodat zij priesters en leraars zouden zijn in het land, waar mijn volk woonde.'

Uiteraard hoeft waar christelijk dienstbetoon niet alleen maar door middel van een officiële instelling verricht te worden. Spontane daden van persoonlijk dienstbetoon, gemotiveerd door gevoelens van naastenliefde, zijn onontbeerlijk voor het verkrijgen van ons eeuwig heil.

Maar de georganiseerde kerk zoals die gevestigd is door God, waarin wij voor anderen zorgen, en waarin wij hen dienen en door hen gediend worden, verschaft ons allen een geweldige bron van geluk. Nephi zelf is het

beste voorbeeld van die etiek inzake zorgzaamheid en dienstbetoon. Wij hebben in Gods plan voor ons niet per ongeluk een kerk gekregen die 'elke ledemaat nodig' heeft (LV 84:110). Omdat wij nodig zijn, en omdat wij aangemoedigd en in staat gesteld worden om anderen te dienen, worden wij veel gelukkiger.

ANDERE ELEMENTEN

Als wij verder lezen dan 2 Nephi hoofdstuk 5, dan ontdekken we nog meer over de levenswijze waardoor Nephi en zijn volk zo'n gelukkig leven konden leiden. Wij weten dat hij 'standvastig naar Christus uit[zag]' (2 Nephi 25:24). Nephi stak al zijn energie in het naleven van de woorden en leringen van de Heiland. Hij wist, en leerde zijn volk, net als alle profeten, dat ware gemoedsrust en geluk uiteindelijk alleen maar tot stand komen door een vergiffenis van onze zonden te ontvangen. De leringen van de Heiland — in grote doses — zijn het enige betrouwbare serum tegen ongelukkig worden.

Het is interessant om te ontdekken dat de beginselen van het geluk die Nephi ons mededeelt in alle Schriften te vinden zijn, zowel de oude als de hedendaagse. Ik vraag me vaak af waarom wij zoveel tijd besteden aan obscure schrift-passages, terwijl dat wat werkelijk

belangrijk is voor ons geluk en ons eeuwige heil telkens en telkens weer in bijzonder duidelijke bewoordingen herhaald wordt door de Heer.

Nou betwijfel ik of Nephi's lijst met ingrediënten van een gelukkige samenleving volledig was. In feite was het waarschijnlijk helemaal niet zijn bedoeling om ons een lijst te geven. Ik wil bovendien duidelijk maken dat ik helemaal niet geloof in 'gelukkig door een puntenlijstje'. Er is geen onfeilbare formule voor het garanderen van een voortdurend gelukkig leven, en er zijn aanwijzingen dat God helemaal niet wil dat wij elke dag van ons leven helemaal gelukkig zijn. In enig lijden, verdriet en tegenspoed zijn een eeuwig plan en een eeuwige bedoeling te herkennen.

Maar ik nodig u uit om eens om u heen te kijken en mensen te observeren van wie u meent dat ze werkelijk gelukkig zijn. Ik denk dat u dan altijd de uitwerking zult zien van de beginselen die hier besproken zijn. Het is mijn gebed dat wij allen datzelfde geluk zullen vinden. □

Naar een toespraak, gehouden tijdens een devotional aan de Brigham Young University op 19 september 1995.

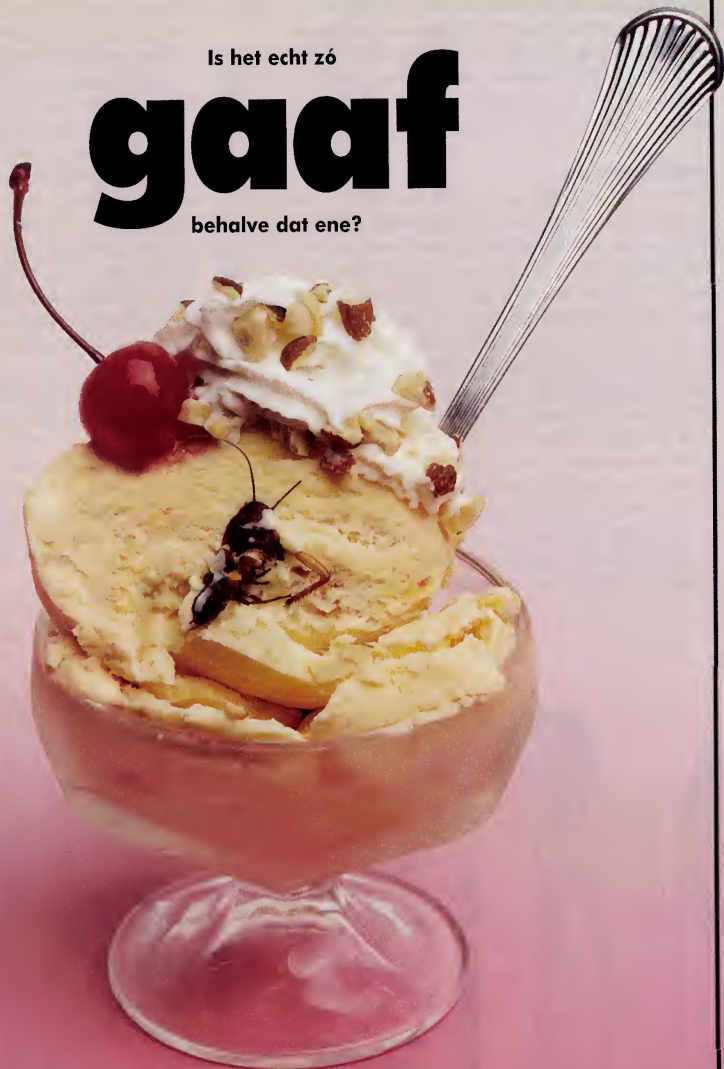

MORMORANDUM

Is het echt zó

gaaf

behalve dat ene?

Slik met het goede in de media niet ook het slechte door. Dat bederft alles.

(Zie Filippienzen 4:8; Mosiah 4:30; Alma 37:36; Geloofsartikelen 1:13.)

Inwijding van de Palmyra-tempel

De inwijding van tempels over de hele wereld is een indicatie van de voortdurende wereldwijde groei van de kerk. Maar één inwijding in het bijzonder – in Palmyra (New York) – is meer dan enige andere van grote invloed op de leden geweest, vanwege de historische betekenis, maar ook omdat bijna 1,5 miljoen leden in de gelegenheid waren om deze inwijding via de satelliet bij te wonen. Dit was de eerste tempelinwijding die op zo'n grote schaal is uitgezonden.

De Palmyra-tempel werd op 6 april 2000 ingewijd, op de tweeduizendste viering van de geboorte van de Heiland en op de honderdzeventigste viering van de herstelling van de kerk in de laatste dagen.

De locatie van de tempel is prachtig – op de top van een bosrijke heuvel in het idyllische, westelijke gedeelte van de staat New York. Maar het prachtige nieuwe gebouw op deze bosrijke heuvel wordt nog indrukwekkender als we de betekenis van de locatie goed begrijpen. Een van de bossen aan de westkant is de plaats waar de veertienjarige Joseph Smith jr. in 1820 kreeg te horen dat er belangrijke zegens en machten van God verloren waren gegaan. Het nieuwe gebouw, dat nu op de heuvel aan de oostkant staat, is een heilig gebouw van de Heer waar een aantal van die zegens verkregen kunnen worden.

President Gordon B. Hinckley wees op het belang van de plaats en het gebouw toen hij de nieuwe Palmyra-tempel op 6 april gedurende vier bijeenkomsten inwijdde.

Bij het steken van de eerste spade voor de Palmyra-tempel, op 25 mei 1999, zei hij: 'In een bepaald opzicht beschouw ik deze tempel als een van de belangrijkste in de hele kerk. Hier in het heilige bos is het allemaal begonnen.' Tijdens de inwijding op 6 april zei president Hinckley: 'We kunnen nog maar nauwelijks het begin waarmaken van alles wat er zal gebeuren. Dit is de tijd van het grote werk van God op aarde.' Hij sprak over de groei van de kerk tot bijna elf miljoen leden, en hij getuigde krachtig dat de kerk, die door de profeet Joseph Smith is georganiseerd, waarlijk de kerk van Jezus Christus is, en dat het visioen van de jonge Joseph in dat bos daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

President Hinckley noemde dat visioen ook in het inwijdingsgebed. 'Door deze wonderbaarlijke gebeurtenis is de stuier geopend die eeuwenlang gesloten was', zei hij. 'Door deze prachtige verschijning, die de fundering van uw werk in deze bedeling is, werd de kennis van de enige waarachtige God en de herrezen Heiland op aarde teruggebracht. Wonderbaarlijk zijn de woorden van de jonge

Joseph in zijn beschrijving van deze buitengewone gebeurtenis: 'Toen het licht op mij rustte, zag ik twee Personen boven mij in de lucht staan, wier glans en heerlijkheid alle beschrijving te boven gaan. Een Hunner sprak tot mij, mij bij de naam noemende, en zei, op de Ander wijzend: Deze is mijn geliefde Zoon – hoor Hem!' (Geschiedenis van Joseph Smith 1:17.) (...)

'Geliefde Vader, wij erkennen dat alles hier is begonnen. Wij zijn diep onder de indruk en we zijn hier vandaag bijeenvergaderd in deze omgeving die door de aanwezigheid van U en uw Zoon werd geheiligd. En wij wijden aan U en aan Hem deze tempel toe, de Palmyra-tempel van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.'

Veel leden waren in de gelegenheid om via een live-uitzending of een video-uitzending aan de inwijding van de Palmyra-tempel deel te nemen.

President Hinckley werd tijdens de inwijding vergezeld door president Boyd K. Packer, waarnemend president van het Quorum der Twaalf Apostelen, en ouderling W. Craig Zwick van de Zeventig, tweede raadgever in het presidium van het gebied Noord-Amerika-Noordoost.

Terwijl ongeveer 1200 mensen in de gelegenheid waren om een van de vier inwijdingsdiensten in de tempel bij te wonen, hebben ongeveer 1,5

miljoen leden door middel van een live-uitzending of een video-uitzending in de ringcentra in de Verenigde Staten en Canada aan de inwijding deelgenomen.

Het had de dag vóór de inwijding nog gesneeuwd, en op 6 april begon de dag met regen en kou.

Maar de heldere zon brak door voordat president Hinckley en anderen als onderdeel van het programma de hoeksteen plaatsten. Na het

leggen van de hoeksteen, toen de kerkleiders weer in de tempel waren, werd het weer stormachtig, en maakten de vertegenwoordigers van de media opmerkingen over de timing van de tijdelijke rust en de zonneshijf.

Plaatselijke leden hebben opgemerkt dat de reactie van de buurtbewoners zeer positief was. Meer dan 30.700 bezoekers hebben de open dagen bezocht. □

President Hinckley spreekt tot de pers, wetgevers en diplomaten

President Hinckley was op 8 maart werd de eerste president van de kerk die ooit heeft gesproken tot de National Press Club in Washington D.C., waar buiten het Witte Huis meer staatshoofden zijn verschenen dan waar ook in de Verenigde Staten.

De aanwezigen waren congresleden, ambassadeurs en andere diplomaten, geestelijke leiders en journalisten uit de hele wereld. Hieronder staat de tekst van de toespraak van president Hinckley.

Ik wil graag alle aanwezigen hartelijk danken. Ik ben zeer vereerd door uw aanwezigheid. Dit is een zeer gro-

te bijeenkomst, en dat is wel wat intimerend, vooral omdat ik weet wie u bent en wat u doet.

Ik wil graag iets over de kerk zeggen, in de vorm van een greep uit haar werkzaamheden. We hebben nu meer leden buiten de grenzen van de Verenigde Staten dan daarbinnen. Het percentage daarbuiten groeit,

hoewel we in de Verenigde Staten ook nog behoorlijk groeien. Ik denk dat er geen andere kerk van Amerikaanse afkomst is die zo groot is geworden en zover is verheid.

Het is nog niet eens zo lang geleden dat we voornamelijk een kerk uit Utah waren. Nu bevinden onze leden zich overal in dit land en Canada en in de hele wereld. We zijn nu in 160 landen gevestigd. Ons wereldwijde ledental nadert de elf miljoen.

Daarvan zijn ongeveer vier miljoen vrouwen, die lid van de zustershulpverlening van de kerk zijn. Ik denk dat het de oudste en misschien zelfs de grootste vrouwenbeweging ter wereld is. Deze vereniging heeft haar eigen bestuur, en de functionarissen zijn ook lid van andere besturen en comités van de kerk. De mensen vragen zich af wat wij voor al deze vrouwen betekenen. Dat zal ik u vertellen. We blijven uit hun buurt en kijken vol bewondering naar alles wat ze tot stand brengen.

Ik denk dat ik onze activiteiten aan de hand van een eigen ervaring kan samenvatten. Ik was in Mexico-Stad om te spreken tijdens de diploma-uit-

President Hinckley lacht om een grapje, samen met Jack Cushman, president van de National Press Club.

reiking op onze school in dat gebied. Ik werd voorgesteld aan een jonge vrouw die haar diploma had gekregen. Haar moeder en grootmoeder waren ook aanwezig.

De grootmoeder had altijd in de wildernis gewoond. Ze had nooit leren lezen of schrijven. Ze was volkomen analfabetisch. Haar dochter had een beetje scholing gehad, maar niet erg veel. Ze kon wat krantenkoppen lezen of iets dergelijks. Maar dan nu deze prachtige jonge vrouw. Ze had haar diploma ontvangen. Ik vroeg haar: 'Wat ga je nu doen?'

Ze antwoordde: 'Ik heb een beurs gekregen om aan de nationale universiteit medicijnen te studeren.'

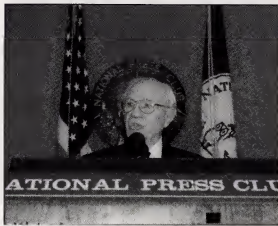
Dat vond ik een wonder. In drie generaties vanuit de wildernis en volkomen analfabetisme naar verfijning en een studie medicijnen. Ze sprak niet alleen Spaans, maar ook Engels. Ze zei dat ze dit door de kerk en haar programma's had bereikt.

We weten allemaal dat onderwijs de deuren voor de jeugd opent. Daarom besteden we veel middelen aan de opleiding van onze jongeren. De Brigham Young University in Provo (Utah) is ons kroonjuweel. Het is de grootste particuliere universiteit in Amerika die door een kerk gesponsord wordt, met meer dan 28 000 studenten. De afgestudeerden van deze universiteit zijn nu door het hele land, zelfs over de hele wereld, te vinden. Ze zijn op bijna alle faculteiten van de grote universiteiten in Amerika werkzaam. Ze zijn werkzaam in de zakenwereld en in bijna iedere eerzame beroepsgroep. Een grote groep is hier in Washington werkzaam, waaronder zeventien congresleden. Sommigen van hen zijn hier aanwezig. We hebben ook andere scholen. Maar we hebben niet voor iedereen plaats die op een instelling van de kerk wil studeren. Daarom hebben we het instituut voor godsdienstonderwijs in de buurt van de hogescholen en univer-

siteiten in het hele land. Daar kunnen onze jongeren godsdienstonderwijs volgen en met elkaar omgaan.

Toen onze leden zich vroeger vanuit Europa verzamelden, hebben onze leiders een emigratiefonds opgericht. De kerk leende geld aan hen die niet voldoende middelen hadden om naar Utah te reizen. Als ze werk hadden gevonden, betaalden ze de lening af, en dit werd een doorlopend fonds zolang het nodig was.

Tegenwoordig hebben we een nieuw uitdaging. In de onderontwikkelde landen bevinden zich jongemannen en jonge vrouwen met veel talen-

'We streven ernaar de wereld te verbeteren door een verandering in het hart van personen teweeg te brengen', zei president Gordon B. Hinckley toen hij tot de National Press Club over de kerk en haar wereldwijde groei sprak.

ten, die niet de kans hebben om zich te ontwikkelen. In ieder geval niet zonder hulp. Wij helpen nu een aantal van hen en ontwikkelen plannen om veel meer mensen in staat te stellen in hun eigen land een goede opleiding te volgen. Wij verschaffen de ladder waarmee zij uit hun armoede kunnen klimmen, waardoor ze iets van hun leven kunnen maken, een eerzame en respectabele plaats in de samenleving kunnen veroveren, en een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan het land waar zij wonen.

We zijn al bezig met op kleine schaal krediet te verstrekken, waarbij kleine bedragen geleend worden aan mensen voor een honderd tot driehonderd euro een daadwerkelijke

verandering in hun toekomst kan betekenen. Met behulp van een dergelijk krediet kunnen mensen ondermeer worden, trots zijn op wat ze doen en zich opwerken uit de slavernij waaronder hun voorouders generaties lang gebukt gingen. Van een bakkerij in Ghana tot een houtbewerkingszaak in Honduras, we stellen mensen in de gelegenheid om vaardigheden te leren waar ze nog nooit van gedroomd hadden, waardoor ze hun levensstandaard kunnen verbeteren tot een niveau waar ze voorheen weinig hoop op hadden.

Nu de kerk zich verder over de wereld en in de toekomst uitbreidt, krijgen we met twee problemen te maken. Ten eerste: de opleiding van plaatselijke leiders. Al onze plaatselijke gemeenten worden door plaatselijke mensen geleid, door vrijwilligers die hun beroep uitoefenen en daarnaast bijvoorbeeld werkzaam zijn als bisschop onder de leden.

Ik ben onlangs in Mexico geweest, en ik ben onder de indruk van de leiders die zich daar ontwikkelen. Ze zijn krachtige en vaardige mannen en vrouwen. Ze leren snel. Ze zijn toegewijd en getrouw. Ze zijn door de gezinsversterkende programma's van de kerk een betere huwelijkspartner, vader en moeder geworden. Ze zijn een aanwinst voor de samenleving, net als de generaties die na hen komen. Dat is de pracht van dit werk. Als we het leven van iemand in deze generatie beïnvloeden, zal die invloed in de volgende generaties zijn terug te vinden.

Ten tweede: de bouw van kerkgebouwen nu we in die gebieden zo hard groeien. We bouwen jaarlijks bijna 400 nieuwe kerkgebouwen. Dat is een enorme opgave. Het is een overweldigende taak. Maar we moeten die verrichten, en dat doen we ook. Sommige van deze gebouwen zijn nogal klein, en veel van deze gebouwen zijn groot. Ze zijn allemaal

representatief. Ze zijn goed onderhouden. Ze hebben een keurig aangelegde tuin. Ze zijn een aanwinst voor de buurten waar ze te vinden zijn. En ze zijn een voorbeeld voor de omgeving.

Dertig jaar geleden was ik verantwoordelijk voor de kerk in Zuid-Amerika. Ik kan me nog herinneren dat ik voor het eerst naar Santiago (Chili) ging. Er waren toen misschien honderd leden in dat hele land. We hadden een kleine school met ongeveer tien leerlingen die les kregen in een gebouwje dat op een schuur leek. Onlangs was ik weer in Santiago en sprak ik tot 57 500 mensen in een groot voetbalstadion. Ik kon bijna niet geloven wat ik zag.

Ze waren netjes gekleed, schoon en representatief. Niemand rookte. Niemand dronk. Ze waren daar voornamelijk als vader, moeder en kinderen. Er is geen generatiekloof onder die mensen. Er is liefde en respect in het gezin. En dat komt door de leringen en programma's van de kerk.

Iedere goede burger draagt bij aan de kracht van een land. Met die veronderstelling aarzel ik niet om te zeggen dat het land Chili door onze aanwezigheid is verbeterd, en datzelfde gebeurt in andere landen waar we werkzaam zijn.

Het is mijn filosofie dat iedereen die lid van deze kerk wordt, onmiddellijk vriendschap moet sluiten om de nodige aanpassingen te kunnen maken, en een taak moet krijgen waardoor hij of zij kan groeien.

Het kenmerk van ons werk is dat wij iets van onze leden verwachten. Door dienstbaarheid groeien ze, en er zijn talrijke mogelijkheden om hen aan te sporen.

We hebben geen professionele priesterschap. Geen van ons die als functionaris in de kerk werkzaam is, heeft daarvoor een godsdienstige opleiding genoten. We hebben dan misschien niet de glans van hen die dat

wel gedaan hebben, maar we hebben erg veel enthousiasme voor ons werk en liefde voor de mens, en dat is fantastisch om te zien en inspirerend om te ervaren.

Wij geloven in het oude gezegde dat vele handen licht werk maken. We hebben een lekenpriesterschap, en iedere goede man is in staat om dit priesterschap te ontvangen. Iedere bisschop in de kerk heeft twee raadgevers, toegewijde en bekwame mannen, om hem te assisteren. Geen van hen is een professioneel beoefenaar, maar iedereen is toegewijd. Bisschoppen zijn ongeveer vijf jaar in die functie werkzaam. Vervolgens worden ze ontheven, en nemen anderen hun plaats in. Het resultaat is een voortdurende ontwikkeling van leiders en een hernieuwde bestuurskracht. Zij die als bisschop worden ontheven krijgen een andere taak. Iedereen krijgt de kans om binnen zijn of haar mogelijkheden dienstbaar te zijn.

Door ons enorme zendingsprogramma worden mensen tot leiders gevormd als ze nog jong zijn. We hebben nu bijna 60 000 zendingen die wereldwijd werkzaam zijn, allemaal vrijwilligers. De meesten van hen zijn jongemannen, enkele jonge vrouwen en een aantal gepensioneerde echtparen. Zij zijn 18 tot 24 maanden werkzaam.

Onlangs ontmoette ik twee jonge vrouwen. Ze kwamen allebei uit Mongolië, en ze waren zendingen van deze kerk, werkzaam in Salt Lake City. We sturen zendingen uit Salt Lake en elders naar Mongolië en andere plaatsen, en sommigen komen hier uit zulke plaatsen om van onze cultuur te proeven. Ze leren Engels. Ze zien de kerk op haar sterkst. Ze zullen naar hun moederland terugkeren, volledig anders dan toen ze hier aankwamen.

Zoals u weet zullen de Olympische Winterspelen in 2002 in Salt Lake City worden gehouden. Op verzoek kun-

nen wij zonder problemen vaardige vertalers en tolken voor veel verschillende talen leveren.

Ik kan in Salt Lake City op straat lopen en mensen ontmoeten die verschillende talen spreken: Spaans, Portugees, Duits, Frans, Italiaans, Deens, Nederlands, Zweeds, Noors, Fins, Russisch, Albanees, Tsjechisch, Slowaaks, Servisch, Japans, Chinees (zowel Mandarijnchinees als Kantonees), Mongools, Ests, verschillende dialecten van de Filipijnen enzovoorts. Ik vindt dat een enorm fenomeen. Ze hebben die talen allemaal op zending geleerd. En terwijl ze de taal van dat land hebben geleerd, hebben ze collega's uit dat land gehad die op hun beurt weer Engels van hen hebben geleerd. Deze wisselwerking van taal en cultuur is iets geweldigs. Conflicten ontstaan door onwetendheid en achterdocht. Als we die verschillende culturen leren kennen en waarderen, gaan we ze liefhebben. Door dit fantastische programma wordt de vrede op zeer werkelijke wijze versterkt.

We hebben nu 333 zendingsgebieden in de wereld. Ze vormen een brug tot beter begrip onder de mensen, tot meer waardering voor andere culturen.

Nu iets anders. We proberen al lang om voor onze eigen leden te zorgen die in moeilijkheden verkeren. We hebben grote agrarische bedrijven, niet alleen in de Verenigde Staten, maar ook in andere landen, om ons te beschermen in tijden van economische moeilijkheden en rampen. De welzijnszorg van onze kerk omvat zuivelfabrieken, bakkerijen, conserveriefabrieken, vleesverwerkende bedrijven en andere moderne faciliteiten om mensen in nood te helpen. We hebben magazijnen voor de bisschoppen – supermarkten zonder kassa's. Ze zijn er om de armen te helpen. We proberen ook hulp te verlenen aan mensen die in moeilijkheden verke-

ren door oorlogen, aardbevingen, overstromingen, droogte en andere rampen. Menselijk leed, waar dan ook, is een ernstige zorg voor ons. We hebben onze eigen hulpverleningsorganisatie, en we werken met andere hulpverleningsinstanties samen om humanitaire hulp te verlenen. Deze omvatten de katholieke hulpverleningsinstanties, Mercy Corps International, het Amerikaanse Rode Kruis, de Rode Halvemaan, het Leger des Heils, Habitat for Humanity en andere organisaties over de hele wereld.

Op dit moment vliegen er, net als de afgelopen dagen, twee helikopters om mensen te redden die door de overstromingen in Mozambique en Zimbabwe zijn getroffen. Toen de plaatselijke regeringen in dat deel van de wereld zeiden dat ze niets meer konden doen, hebben we voor een hoop geld twee helikopters gehuurd om reddingsvluchten uit te voeren. Daarnaast hebben we geld, voedsel, kleding en medicijnen naar deze mensen in nood gestuurd. De mensen die wij helpen zijn geen lid van onze kerk. Onze humanitaire hulpverlening is bestemd voor veel meer mensen dan onze eigen leden, om mensen tot zegen te zijn die waar dan ook zijn getroffen door oorlogen en natuurrampen.

Vorig jaar hebben we humanitaire hulp verleend aan 829 projecten in 101 landen. We hebben ruim 11 miljoen euro contant en 44 miljoen euro aan hulpmiddelen besteed. Totaal ruim 55 miljoen euro. Dat is volgens mij geen kleine poging. En de kosten waren veel hoger geweest als we niet zoveel vrijwilligers hadden gehad om de goederen in Salt Lake City in te pakken en (...) anderen om ze op de distributiepunten uit te pakken.

We hebben in Afrikaanse dorpen waterputten geslagen, mensen gevoed, en kleding en onderdak verschaft. We hebben hulp verleend tijdens de brand in Mexico in 1990, de

Ouderling William R. Bradford werkt als president van het gebied Midden-Amerika mee aan de humanitaire hulp die de kerk in 1998 in het door overstroming geteisterde Honduras verleent.

tornado in Bangladesh in 1991, de aardbeving in China in 1991, tijdens de oorlog in Bosnië in 1992, in Ruanda in 1994, in Noord-Korea van 1996-1998, in Midden-Amerika in 1998 en in Kosovo in 1999, en momenteel verlenen we hulp in Venezuela, Mozambique en Zimbabwe.

Er is niet voldoende tijd om al het werk te noemen dat er in Amerika wordt verricht om mensen in nood te helpen. Het is voldoende om te vermelden dat we graag veel Amerikanen hebben geholpen die het slachtoffer waren van overstromingen, orkanen en tornado's.

Ik wil nog één punt noemen. Onze familiehistorische archieven in Salt Lake City zijn nu de grootste in de wereld. Er zijn in dit land en andere landen filialen van deze bibliotheek te vinden. Ze zijn voor iedereen toegankelijk, ongeacht geloof of godsdienst. Meer dan de helft van de mensen die er gebruik van maken zijn geen lid van onze kerk. Overal willen mensen meer over hun voorgeslacht te weten komen. Onze familiehistorische website ontvangt gemiddeld acht miljoen bezoekers per dag. Ik denk dat we van iedere man en vrouw in deze zaal genealogische

informatie hebben. (...)

Ik heb slechts tijd gehad om aantal van onze werkzaamheden te noemen, maar ik hoop dat ik een kleine indicatie heb kunnen geven van onze activiteiten over de hele wereld. Het is ons verlangen om ervoor te zorgen dat slechte mensen goed worden en goede mensen beter. Waar we ook heengaan, we komen door de voordeur binnen. Onze vertegenwoordigers houden zich aan de wetten van de landen die zij bezoeken en leren de mensen dat zij goede burgers moeten zijn. We onderwijzen, we leiden op, we bouwen op, en we stellen mensen in de gelegenheid om te groeien en zich te ontwikkelen. We geven de hopenloze hoop, en er is niets beters dat je een man of vrouw kan geven dan hoop.

U vraagt zich af hoe we dat allemaal kunnen doen. Daar is geld voor nodig, denkt u. Waar komt dat vandaan?

Het komt voort uit de gehoorzaamheid aan de oude wet van tiende. Net als Abraham tiende betaalde aan Melchizedek, de grote hogepriester van het Oude Testament, betalen onze leden tiende om aan het werk van de Heer bij te dragen. Dat doen ze blij-

moedig, met geloof in de belofte van Maleachi dat God de vensters van de hemel zal openen en zegeningen over hen zal uitgieten. We houden geen collectes. We spelen geen bingo. We betalen onze tiende en kunnen van de goedheid van de Heer getuigen.

Deze wet staat in 35 woorden in onze Schriften beschreven. Vergelijk dat maar eens met de regels en bepalingen van de belastingwet.

We zijn een kerk, een kerk met de naam van de Heer Jezus Christus in onze naam. We getuigen van Hem, en we proberen zijn voorbeeld en leringen na te volgen. We geven liefde. We stichten vrede. We zijn er niet op uit om andere kerken neer te halen. We erkennen de goede werken die zij verrichten. We werken bij veel gelegenheden met hen samen. En dat zullen we blijven doen. Wij zijn zijn dienstknechten. We erkennen dat we zonder de hulp van de Almachtige dit alles niet tot stand kunnen brengen. We kijken naar Hem op als onze Vader en onze God. Hij verleent ons altijd hulp als wij ernaar streven de wereld te verbeteren door een verandering in het hart van personen teweeg te brengen.

Hartelijk bedankt, mijn beste vrienden.

Na de toespraak van president Hinckley was er gelegenheid om vragen te stellen. Jack Cushman van de New York Times, president van de National Press Club, las de vragen voor die door de aanwezigen waren ingediend. Hier volgt een samenvatting van een aantal van de vragen en antwoorden:

Vraag: De meest gestelde vraag is waarschijnlijk wat voor rol de politiek voor de kerk en haar leden zal spelen?

Antwoord: De kerk als organisatie begeeft zich niet op politiek terrein. Ook mogen de gebouwen en faciliteiten niet voor politieke doeleinden gebruikt worden. We zullen onze stem wel laten horen als er een morele

kwestie aan de orde is of iets dat invloed op de kerk heeft. We zeggen tegen onze leden in dit land en andere landen dat zij als persoon de burgerplicht hebben om hun stem te laten horen. En daar zijn ze zeer actief in. Maar, zoals ik al gezegd heb, bemoeien we ons als kerk niet met belastingzaken of andere wetgeving, tenzij het een morele kwestie betreft die wij belangrijk vinden of iets dat op de kerk is gericht.

Vraag: Waarom groeit de kerk zo hard?

Antwoord: De groei komt voort uit de opdracht die de kerk heeft om de wereld in te gaan en het evangelie aan alle naties, geslachten, talen en volken te prediken. We beschouwen dat als een heilige opdracht, en daar werken we hard aan, en tegelijkertijd, tijdens dat proces, menen we iets goed te doen. We denken dat we het leven van de mens verbeteren. We vinden dat we ervoor zorgen dat ze pal staan en betere mensen worden.

Vraag: Als u naar de televisie kijkt en ziet wat daar wordt uitgezonden, en in films, hebt u dan niet het gevoel dat u een hopeloze strijd voert?

Antwoord: Nee. Ik denk niet dat die strijd hopeloos is. Ik denk dat we die strijd zullen winnen. Ik ben een optimist. Ik vind dat de toekomst er goed uitziet. Er zijn veel problemen, ernstige problemen. Het Amerikaanse gezin verkeert in moeilijkheden. Ik denk dat niemand daaraan twijfelt. Er zijn problemen – bendes, drugs, en soortgelijke zaken – maar ondanks dat alles zijn er zoveel goede mensen in dit land, zoveel mensen die het goede willen doen, dat ik optimistisch over de toekomst ben. Ik denk niet dat we aan verwoestingen en problemen ten onder zullen gaan. Ik vind dat we wat vooruitgang maken, en we moeten dankbaar zijn voor onze kansen, en wat harder werken.

Vraag: Kunt u ons iets over uw boek vertellen [*Standing for Some-*

thing]. (...) Waarom hebt u een boek geschreven dat niet over uw kerk gaat? Wat probeert u mat dat boek te bereiken?

Antwoord: Nou, we wilden meer andere mensen bereiken. Ik spreek in dit boek over waarden en normen. (...) Ik spreek over veel zaken die volgens mij uiterst belangrijk zijn. (...) Het is geen boek over theologie, maar het is een boek over waarden en normen die een onderdeel van theologie zijn. De leringen van het evangelie brengen vruchten voort in het leven van de mens. Doordat we ons inlaten met het leven, hoop ik dat we iets goeds kunnen doen voor de mensen die geen interesse in onze theologie hebben, maar die wel zijn geïnteresseerd in ons standpunt ten opzichte van deze normen, die van eeuwige invloed zijn op dit land en alle mensen ter wereld.

Vraag: Vindt u dat het imago van de kerk snel of langzaam verandert? Probeert u in de manier waarop buitenstaanders de kerk zien, te veranderen?

Antwoord: Voortdurend – we proberen begrip op te wekken. Zoals ik al in mijn toespraak heb gezegd, onwetendheid leidt tot onbegrip. Als we niet weten hoe andere mensen leven en wat ze geloven, zijn we achterdochtig. Als we hen beter leren kennen, verandert die achterdocht in waardering. En dat proberen we te bereiken. In vergelijking met 100 of 150 jaar geleden leven we nu in een wereld die ons redelijk goed begrijpt en ons, denk ik, ook wel waardeert. We zijn verlost van die verschrikkelijke vervolgingen uit het verleden. We leven in een nieuwe tijd, nu de zonnestralen van hartelijkheid op de kerk schijnen en ons helpen bij het verspreiden van het evangelie over de hele wereld.

Vraag: En toch hoort u soms, zelfs van andere christelijke groeperingen, dat uw kerk geen christelijke kerk is.

Antwoord: De naam van de Heiland komt in de naam van de kerk voor. Ik kan niet begrijpen waarom ze zoiets zouden zeggen. Het Nieuwe Testament is fundamentele schriftuur voor ons. Daarnaast hebben wij het

Boek van Mormon, nog een getuige van Jezus Christus. Ik kan niet begrijpen waarom ze dat vinden, maar (...) onze positie komt uit de herstelling van het evangelie voort. Er zijn wel wat verschillen. Daar maken we ons

niet teveel zorgen over. We gaan gewoon door met ons werk, we praten positief, we onderwijzen positief, we werken bekrachtigend, en we proberen van de wereld een betere woonplek te maken. □

Extra ideeën voor de participatieperiode, augustus 2000

De volgende ideeën voor de participatieperiode zijn een aanvulling op De participatieperiode in de Liahona van augustus 2000. Voor de les, de instructies en de activiteit die overeenkomen met deze ideeën, raadpleegt u 'Een prachtig wandtapijt' op bladzijde 4-5 van De Kindervriend in deze uitgave.

N.B.: Concentreer u op – en help de kinderen bij het uit hun hoofd leren van – de evangeliën die in uw jeugdwerk moeten worden onderstreep.

1. 'Ik zal eerlijk zijn tegen onze hemelse Vader, anderen en mezelf.' Vraag de kinderen wat het betekent om eerlijk te zijn. Laat ze antwoord geven. Vertel over een gezin dat op vakantie gaat en onderweg stopt om uit een automaat iets te drinken te halen. Ze stoppen de munten erin en drukken op de knop. Er komen twee blikjes uitrollen – en hun geld krijgen ze ook weer terug! De kinderen vinden dat prachtig. Toen vroeg de vader: 'Willen jullie stelen?' Vraag de kinderen wat het gezin volgens hen heeft gedaan. Bespreek hun antwoorden. Bereid van tevoren een aantal papierstrookjes voor met andere voorbeelden waarin de eerlijkheid

van de kinderen op de proef wordt gesteld. Laat een van de kinderen de situatie voorlezen, en laat de anderen de antwoorden bedenken. Zet de eerste letter van ieder woord op het bord of in een schema, zodat de kinderen deze evangeliën uit het hoofd kunnen leren. Wijs naar de desbetreffende letter als u ieder woord herhaalt. Herhaal de norm verschillende malen en laat de kinderen die herhalen totdat ze het schema niet meer nodig hebben. Laat vrijwilligers opstaan en een woord van de norm noemen. Kies dan willekeurig kinderen zodat iedereen klaar moet zijn om het volgende woord te zeggen. Besluit met het zingen van een lied of lofzang over eerlijkheid.

2. Door veel lofzangen en jeugdwerkliedjes kunnen we 'mijn evangeliën' in gedachten houden en naleven. Als u iedere norm bespreekt, vraag de kinderen dan welk jeugdwerkliedje daarbij past. Of zing liedjes of lofzangen die op de verschillende normen betrekking hebben, en vraag de kinderen welke evangeliën van toepassing is. Zing ieder lied op een andere manier: staan, op de plaats marcheren, meisjes een regel laten zingen, jongens een regel la-

ten zingen, leerkrachten laten zingen, het lied raden als iemand alleen het ritme klopt of de eerste drie noten laat horen enzovoorts. Maak voor ieder kind een eenvoudige kalender voor een maand. Laat de kinderen de naam van de maand en de dagen van de week invullen. Laat ieder kind zijn of haar eigen kalender versieren; moedig hen aan om de kalender thuis op te hangen. Laat de kinderen iedere avond op de kalender schrijven of tekenen wat ze die dag hebben gedaan om 'mijn evangeliën' na te leven. Geef ieder kind een exemplaar van de normen om naast de kalender te hangen (zie Mijn evangeliën). Geef uw getuigenis aan de kinderen over het belang van de evangeliëbeginselen die ze leren. Laat de dirigent(e) ook zijn of haar getuigenis geven.

3. Voor aanvullende hulpmiddelen zie 'Amanda Pratt, 'KGW-spion', *De Kindervriend*, augustus 2000, blz. 6-8; 'Voor ons geloof opkomen', *De Kindervriend*, augustus 2000, blz. 9; 'Spel: Voorbereiding op de tempel', *De Kinderster*, augustus 1999, blz. 8-9; 'Je moet zelf kiezen!' Carmen de Hernández, *De Kinderster*, augustus 1999, blz. 10-11. □

Nuttige wekelijkse activiteiten

Van de Presiderende Bisschop en het algemeen jongemannenpresidium

Door nuttige wekelijkse activiteiten krijgen de jongemannen de kans om in gezonde en veilige omstandigheden te leren, te dienen en met leeftijdgenoten en leiders plezier te hebben. Deze activiteiten worden 'gezamenlijke ervaringen en activiteiten, waarbij er wederzijds respect en steun getoond wordt.' (*Handboek kerkbestuur, boek 2: leidinggevend in priesterschap en hulporganisaties* [1998], blz. 187.)

Daarom moedigen we elk jongemannenpresidium aan om onder leiding van de bisschop nuttig gebruik te maken van het Aäronische-priesterschapscomité en het jongerencomité van de bisschop, en activiteiten te organiseren, op de kalender te zetten en uit te voeren waardoor de jongemannen in het evangelie gesterkt worden. Door zorgvuldige planning en voorbereiding zal de wekelijkse activiteitenavond een positieve ervaring

voor alle jongemannen zijn en niet slechts een sportavond zonder toezicht.

Leiders kunnen er vooral naar streven om de evangeliebeginselen te bekrachtigen die op zondag zijn behandeld. Een les in de priesterschap over respect voor de vrouw kan bijvoorbeeld worden gevolgd door activiteiten die erop zijn gericht om respect voor alle vrouwen te hebben, zoals moeders, zussen en jongevrouwen.

Jongemannenleiders moeten vooral aandacht besteden aan toezicht, veiligheid, gepaste kleding en verzorging, en ervoor zorgen dat de jongeren op tijd thuis zijn. Ouders moeten altijd op de hoogte worden gesteld van geplande activiteiten, zodat zij hun zoon kunnen aanmoedigen om te gaan. Sommige activiteiten kunnen ook voor andere gezinsleden worden georganiseerd. Houd zo mogelijk alle

activiteiten op de wekelijkse activiteitenavond, in plaats van verschillende activiteiten op verschillende avonden.

De leiders kunnen de wekelijkse activiteitenavond beginnen met een openingsprogramma, onder leiding van een lid van de bisschop. De assistenten van de quorumpresident priesters en leden van het klaspresidium lauwermeisjes kunnen om de beurt de leiding nemen. 'De opening kan bestaan uit een lofzang en gebed, en ook toespraken, muziek, en de gelegenheid voor de jongeren om hun talenten te ontwikkelen en hun getuigenis te geven.' (*Handboek kerkbestuur, boek 2, blz. 187.*)

Doelmatige wekelijkse activiteitenavonden bekrachtigen de zondagse lessen, verschaffen mogelijkheden om dienstbetoon te verrichten en bieden een gebalanceerde hoeveelheid activiteiten. □

FOTOGRAF: MATTHEW REIER

De zegeningen van de gezinsavond

Van het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf Apostelen

In juni 1915 heeft het Eerste Presidium de leden aangespoord om geregeld gezinsavond te houden. Ze beloofden grote zegeningen als de heiligen deze raad zouden opvolgen. President Gordon B. Hinckley herinnert zich hoe zijn vader de raad van de profeten ter harte nam: 'Mijn vader [Bryant S. Hinckley] zei dat we [gezinsavond zouden houden], dat we de woonkamer zouden opwarmen, waar moeders vleugel stond. We zouden doen wat de president ons gevraagd had.

'Als kinderen traden we niet graag op de voorgrond. Als we speelden konden we van alles samen, maar van de een vragen om voor de anderen te zingen was net zoiets als ijs op de

kachel zetten en dan niet willen dat het smelt. In het begin giehielden we en maakten we lollige opmerkingen over elkaars optreden. Maar onze ouders hielden vol. We zongen samen. We baden samen. We luisterden stil als moeder uit de Bijbel en het Boek van Mormon voorlas. Vader vertelde ons verhalen uit z'n hoofd. (...) 'Uit die kleine bijeenkomsten in de woonkamer van ons oude huis groeide er iets onbeschrijflijks en heerlijk. We gingen meer van onze ouders houden. We gingen meer van onze broers en zussen houden. We gingen meer van de Heer houden. We gingen de goedheid van het eenvoudige waarderen. Dat gebeurde omdat onze ouders de raad van de profeet

opvolgden. Dat is een bijzonder veelzeggende les voor mij geweest.' ('Lesen uit mijn jongensjaren', *De Ster*, juli 1993, blz. 56.)

Ouders worden tegenwoordig ook aangemoedigd om de raad van de profeet op te volgen en de zegeningen van de gezinsavond in ontvangst te nemen. (Zie de brief van het Eerste Presidium, gedateerd 11 februari 1999; zie ook *De Ster*, december 1999, blz. 1.) Quorumleiders vinden het misschien nuttig om de ervaring van president Hinckley tijdens een quorumbijeenkomst op de eerste zondag van de maand te behandelen. Quorumleden vinden het misschien nuttig om te bespreken hoe zij hun eigen gezinsavond kunnen verbeteren. □

Eerste uitvoeringen van programma *Uit 't hart* enthousiast ontvangen

Hoorn

Na meer dan een jaar voorbereiding was het zo ver: op 25 maart werd in Hoorn (Noord-Holland) de eerste uitvoering gegeven van *Uit 't hart*, een programma over Jezus Christus in woord en muziek. Het Concertkoor Moroni was weer op volle sterkte, er was nu ook een jeugdkoor bij en de zangers werden gesteund door een hele groep begeleiders. De gemeente Hoorn, die nog maar kort bestaat en nog heel klein is, was erin geslaagd om bijna 140 toehoorders bij elkaar te brengen. Daarbij waren ook leden uit omliggende gemeenten, en een relatief groot aantal niet-leden.

Voor het koor was de eerste avond meteen de moeilijkste: het podium was nauwelijks groot genoeg voor zo'n 60 personen plus muziekinstrumenten, de akoestiek was voor het publiek beter dan voor de koorleden zelf en aan de toneelverlichting was het ook even wennen. Maar al spoedig konden ze zich concentreren op de boodschap die ze brachten: dat Jezus Christus onze Heiland en ons Voorbeeld is, en dat Hij alle mensen uitnodigt om tot Hem te komen.

Nieuw was het optreden van een jeugdkoor: talentvolle kinderen van jeugdwerkleeftijd in combinatie met jongemannen en jongevrouwen tot ongeveer 15 jaar. Ze zongen niet alleen liedjes uit het repertoire van het jeugdwerk, maar lieten zich ook samen met het gemengde koor horen in liederen zoals de *Star Carol* en *De heilige stad*. Die eerste avond was nog wel spannend, maar bij de volgende concerten zouden ze ook het plezier in het zingen steeds sterker ervaren.

De leiders van de gemeente Hoorn hebben moed getoond door een zaal te huren en een evenement als dit te

Melanie Brouwer en Margriet Noot spelen de fluitpartijen in 'De heilige stad', een van de favoriete liederen van het publiek.

organiseren; de leden van hun gemeente hebben de nodige inspanning geleverd om er een succes van te maken. De koren mochten heel wat complimenten in ontvangst nemen. Zo schreef een bezoeker: 'Ik had twee gasten bij me, en ze waren allebei uiterst tevreden.'

Rotterdam

Twee weken later was de ring Rotterdam gastheer bij een uitvoering van het programma *Uit 't hart*. Leden uit vijf wijken en gemeentes voerden de taken uit die nodig waren om zowel de deelnemers als de bezoekers goed te ontvangen. De grote kapel,

waarin heel wat algemene autoriteiten de leden in de loop der jaren hebben toegesproken, bleek al even goed te voldoen als concertzaal. Voor de koren was er genoeg plaats, voor de ca. 300 toehoorders ook, alleen de fluitisten en violisten moesten onopvallend een soort stoelendans uitvoeren om telkens op het juiste moment nog een plekje op het podium te vinden.

In deze zaal kwam de muziek goed tot zijn recht, maar er was nog meer. De opstelling in Rotterdam 1 maakte het mogelijk om tijdens het kooroptreden de videobeelden te projecteren. Zo werden enkele liederen over gebeurtenissen uit het leven van Jezus Christus visueel aangevuld met fragmenten uit door de kerk uitgebrachte films. Ondanks de technische problemen met het goed afstemmen van de belichting heeft deze combinatie op een aantal bezoekers diepe indruk gemaakt.

Een verslag van deze avond meldt: 'Het koor Moroni, een kinderkoor en zang- en instrumentale solisten hebben op werkelijk professionele wijze een muziekaftocht van hoog kwaliteitsniveau verzorgd. Een bijzondere noot in het geheel vormde het kinderkoor, dat een paar prachtige nummers ten gehore bracht; wat een krachtige stemmen huizen er al in zulke jonge kinderen!'

'Het lied *De heilige stad* was meer dan mooi en bracht bij velen het kippenvel op de armen, maar dat was zeker niet het enige ontroerende mooie lied. Het leven van Christus werd op muzikale wijze ten gehore gebracht, en dat was een speciale belevenis. [...] Het publiek gaf een staande ovatie en is meer dan tevreden huiswaarts getogen.'

FOTO: NEEUJE ARDON

Het jeugtkoor zong onder andere 'Bij zijn wederkomst'.

FOTO: NEEUJE ARDON

Het jeugtkoor zingt.

FOTO: WOUTER VAN BEEK

Een deel van het koor Moroni tijdens de uitvoering van het programma Uit 't hart in Rotterdam.

Antwerpen

Een week later werd het programma in Antwerpen herhaald. Voor de leden van het koor was het even wennen: een podium waar ze maar net op pasten met z'n allen, een ander orgel, een andere pianiste – maar de uitvoering verliep goed, op een enkel schoonheidsfoutje na. Voor de plaatselijke leden was het een bijzondere gelegenheid om naar dit programma te kunnen luisteren. Zowel in Rotterdam als in Antwerpen waren er leden die het hadden aangedurfd om dirigenten van ter plaatse bekende koren voor dit muziekevenement uit te nodigen; ook zij spraken hun waardering uit over wat er te horen was.

De ouders van een van de leden van het jeugtkoor bezochten alle drie de concerten, en schreven ons dat ze onder de indruk waren van de inzet van de deelnemers: 'Het enthousiasme, de vele vrije tijd en offertes die zij zich getroosten om ons allen mooie muziek te brengen, is bewonderenswaardig.

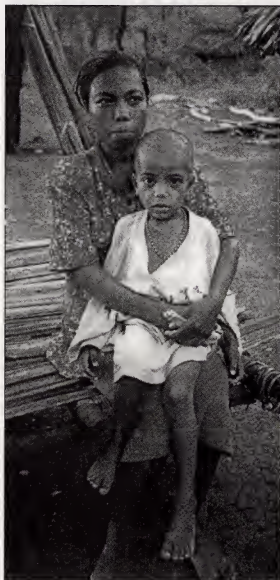
Een hoge kwaliteit aan stemmen, goede musici en mooie muziek zorgen voor veel luisterplezier. Uniek ook voor ons kleine landje, het zijn tenslotte bijna allemaal amateurs. Ongeveer 70 mensen hebben deelgenomen aan de repetities, opnamen en uitvoeringen. Het resultaat: vijf avondvullende concerten en een cd om thuis van te genieten. Hopelijk zal dit koor nog lang blijven bestaan.' □

Met dank aan Rineke de Bruijn, Neeltje Ardon, Pim Panhuizen, Wouter van Beek en Frans Heijdemann voor hun bijdragen aan dit verslag.

Informatie over de activiteiten van het Concertkoor Moroni kunt u voortaan ook vinden op de nieuwe website:
www.moroni.vinden.nl

Kerk helpt vluchtelingen uit Oost-Timor

Toen de burgeroorlog in Oost-Timor was uitgebroken, vluchtten meer dan 150 000 inwoners naar het westen. De meesten verbleven lange tijd in provisorisch opgezette vluchtelingenkampen. Er was grote behoefte aan voedsel, kleding en hygiënische middelen. Op verzoek van de Indonesische regering heeft De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen hulp geboden. Zo snel mogelijk werden duizenden ponden rijst en 20 000 hygiënepakketten naar de vluchtelingenkampen getransporteerd; vervolgens werden acht containers met kleding naar Timor gezonden.

Vluchtelingen uit Timor, moeder en kind, beiden honger lijdend. Het kind is zichtbaar ondervoed. De kerk bood hulp door aanvoer van rijst.

Zendingen musiceren

Een aantal voltijdzendingen verzorgde op 7 mei een muziekavond voor leden en onderzoekers in de kerk te Apeldoorn. De belangstelling was vrij groot. Het programma bestond voor het grootste deel uit lofzangen, in verschillende combinaties van stemmen of op twee violen, begeleid op piano of gitaar. Verder waren er een viool- en een pianosolo te horen.

Ouderling Jones speelt 'Méditation' uit Thais van Massenet, begeleid door ouderling Miller.

Drie zendingen tijdens hun musiceren op 7 mei in Apeldoorn: de ouderlingen Foresyth en Jones op viool, zuster King op piano, in een fantasie over lofzangen.

Een groep voltijdzendingen verzorgde op 7 mei een muziekavond in de kerk te Apeldoorn, waarvoor vrij veel belangstelling was. Het programma bestond voor het grootste deel uit lofzangen in uiteenlopende vocale en instrumentale versies. Gezamenlijk zongen de zendingen 'Dierbare Heiland'.

Twee tempels ingewijd op eerste paasdag

Op eerste paasdag zijn er twee tempels ingewijd in de Verenigde Staten: de Memphis-tempel (Tennessee) door president Faust en de Reno-tempel (Nevada) door president Monson.

De tempel in Cochabamba (Bolivia) is op 30 april ingewijd door president Hinckley. Op 9 mei begonnen de open dagen van de Villahermosa-tempel (Tabasco, Mexico); al enkele dagen eerder waren de open dagen van de Nashville-tempel (Tennessee, V.S.) begonnen.

Honderd miljoenste exemplaar Boek van Mormon

Sinds de eerste Engelstalige uitgave van het Boek van Mormon in 1830 zijn er duizenden exemplaren gedrukt in tientallen jaren. Op het ogenblik zijn het er ongeveer vijf miljoen per jaar. Het Boek van Mormon is te-

genwoordig in tientallen verschillende talen verkrijgbaar; in maart jongstleden is het honderd miljoenste exemplaar verschenen.

Nieuwe film in Joseph Smith Memorial Center

De kerk heeft een nieuwe film laten produceren voor vertoning in het Joseph Smith Memorial Center in Salt Lake City. De film gaat onder meer over de kruisiging en opstanding van Jezus Christus en zijn bezoek aan de Nephieten, en is getiteld *The Testaments: Of One Fold and One Shepherd*. De nieuwe film, waarvoor reusachtige decors zijn gebouwd en waar honderden mensen aan hebben meegewerkt, is in de plaats gekomen van *Legacy*. Deze film over de mormoonse pioniers rond het midden van de negentiende eeuw wordt nu vertoond in een van de bezoekerscentra op Temple Square.

Waardering voor kerk blijkt bij receptie in Groningen

Ter gelegenheid van het 170-jarig bestaan van de kerk (6 april 2000) organiseerde de wijk Groningen een receptie en een tentoonstelling. De door de hulporganisaties verzorgde tentoonstelling werd verlevendigd met een computerpresentatie. De receptie werd onder meer door een wethouder van de gemeente Groningen en vertegenwoordigers van verschillende kerken bezocht.

Een medewerker van het Rijksarchief in Groningen uitte zijn waardering voor de altijd prettige samenwerking met leden van de kerk. In het Gronings Stadsblad verscheen een interview; volgens Vera Veenstra, die in Groningen verantwoordelijk is voor de public relations, 'voor het eerst een artikel over de kerk in een Groningse krant waarin alles klopte.' □

Bouw van tempel in Zoetermeer kan spoedig beginnen

Het regelen van de nodige formaliteiten voor de bouw van de tempel in Zoetermeer heeft een aantal maanden gekost, maar het moment dat daadwerkelijk met de bouw kan worden begonnen komt dichtbij.

In maart 2000 heeft de gemeente Zoetermeer vergunning gegeven voor de sloop van het kerkgebouw op het terrein waar de tempel moet komen. Eind april verleende de gemeente Zoetermeer de bouwvergunning voor de tempel. De sloop van het oude kerkgebouw neemt ongeveer vier weken in beslag, maar men begint pas met slopen als precies bekend is wanneer de bouw van de tempel kan beginnen; het oude kerk-

gebouw wordt nog zo lang mogelijk gebruikt als huisvesting voor het centrum voor familiegeschiedenis en voor de activiteiten van de jongemannen en jongevrouwen. Begin mei was er nog geen datum bekendgemaakt.

Nieuw onderkomen voor gemeente Zoetermeer

De gemeente Zoetermeer wordt gelukkig niet dakloos wanneer het jarenlang gebruikte kerkgebouw wordt afgebroken. De leden hebben een nieuw onderkomen gevonden in het Stadshart, op de tweede etage van een groot kantoorgebouw. De kerk beschikt daar over een oppervlak van

zo'n 475 m². Volgens president Gfeller van de gemeente Zoetermeer is het 'een representatief gebouw met voldoende lokalen voor alle klassen.' Sinds zondag 7 mei worden de diensten daar gehouden. Het adres van het nieuwe gebouw is: Westvaart 54 te Zoetermeer.

Het nieuwe adres van het centrum voor familiegeschiedenis, dat later verhuist, wordt: Westvaart 56 te Zoetermeer.

Nieuws over de voortgang van de tempelbouw en wat daarmee te maken heeft, zal meestal twee tot drie maanden voor verspreiding van de gedrukte Liahona te vinden zijn op de website van de nieuwsredactie: www.liahona.nl

Mensen in het nieuws

- Ouderling Jan Schooltink is aangesteld als gemeentepresident in de gemeente Hengelo. Voor zijn roeping als gemeentepresident was hij raadgever in het gemeentepresidium. Als raadgever van broeder Schooltink is Paul de Ceuninck van Capelle geroepen. Broeder Schooltink is opvolger van Rémy Engbersen, die intussen is aangesteld als quorumpresident ouderlingen in zijn tegenwoordige woonplaats, Almelo.
- Broeder C. R. Kirschbaum uit de wijk Haarlem is door het gebiedspresidium van het gebied Europa-West eervol ontheven als nationaal public-relations-bestuurder. Broeder Kirschbaum is twaalf jaar werkzaam geweest in die functie, en heeft enorm veel gedaan om het PR-werk in het Nederlandse taalgebied te organiseren en te stimuleren. Velen zullen zijn stem kennen van de radio-uitzendingen van de kerk; ook voor de publiciteit in geschrift en voor het leggen van contacten met andere organisaties is zijn werk van grote betekenis geweest. Mede daardoor heeft de kerk grotere bekendheid gekregen bij anderen.
- Ryan Davies, een middelbare scholier in Huntsville (Alabama, V.S.) haalde de sportpagina van de Huntsville Times omdat hij maar liefst zes sporten beoefent – en dan ook nog op niveau, want hij bereikte goede resultaten bij kampioenschappen hardlopen, zwemmen en worstelen, en hij speelt ook in een voetbalteam. 's Morgens staat hij om vijf uur op, zodat hij voordat de school begint nog zijn seminarieklass in de kerk kan bezoeken. Met al zijn activiteiten lukt het hem nog steeds om goede cijfers op school te halen. 'Daar let mijn moeder wel op', zegt Ryan. Zijn jongere broer Josh beoefent 'slechts' vier sporten en doet het ook goed op school.
- Een van de grootste dagbladen in Australië ondervroeg de landelijke leiders van verschillende belangrijke kerken, waaronder ouderling Bruce Hafen, president van het gebied Australië en Nieuw-Zeeland.

De vragen gingen over het materialisme in de hedendaagse maatschappij en het verval van de moraal in Australië. Ouderling Hafen zei: 'Ik heb het gevoel dat veel Australiërs uit de koers geslagen zijn in een doelloos zoeken naar leiding op moreel gebied. (...) Eén van de grootste verliezen in het twintigste eeuwse leven is het verval van vaststaande principes geweest.' (*Sydney Morning Herald*, 22 april 2000)
- Ook George Tsukamoto, ringpresident, werd geïnterviewd, en wel voor een artikel in een regionaal dagblad te Olympia (Washington, V.S.), waarin leiders van verschillende kerken werden ondervraagd naar de betekenis van Pasen. Gevraagd naar het belang van Pasen zei hij: 'De boodschap van Pasen is dat we tot Christus moeten komen, dat we door Hem geluk kunnen vinden, en dat is wat we allemaal zoeken.' (*The Olympian*, 20 april 2000)
- De trainer van Tyce Routson (Miami) was geschokt toen hij hem hoorde dat hij zijn training voor de Olympische Spelen voor twee jaar zou onderbreken. Maar zijn zending had een hogere prioriteit dan zijn liefde voor de sport. 'Door mijn zending ben ik als persoon gegroeid en heb ik gezien hoe deze wereld is. Ik ben daardoor meer gaan waarderen wat ik heb. Ik ben er beslist door veranderd,' zegt hij. Na zijn zending in Argentinië was Tyce Routson (23), drievoudig Amerikaans kampioen schoonspringen, al weer snel in vorm. Hij maakt nu deel uit van het Olympisch team van de V.S. voor de spelen in Sydney. (*Sun-Sentinel*, 10 mei 2000)
- Daniel Fairbanks, hoogleraar botanie aan de Brigham Young University, sprak op 2 mei tijdens een devotionale. Hij verbaasde zijn toehoorders door tijdens zijn toespraak een beeld van Jezus Christus uit klei te boetseren. Zijn boodschap was dat we moeten streven naar een allesomvattende liefde voor alle schepsels, en dat we via de wetenschap en de kunsten onze kennis van en waardering voor de schepping kunnen vergroten en ons getuigenis van de Schepper versterken. Volgens de aanwezigen drukte het door professor Fairbanks geboetseerde portret van de Heiland ook de 'allesomvattende liefde' uit waarover hij had gesproken.
- Ouderling Vaughn J. Featherstone van de Zeventig sprak 243 afgestudeerden toe van het LDS Business College. Hij beloofde hen dat ze plezier in hun leven zouden hebben als ze alles de juiste prioriteit zouden geven met hun echtgenote, hun kinderen en de kerk bovenaan de lijst.

'Als je die prioriteiten door elkaar haalt, zul je ernstige problemen krijgen. Je hoeft niet aan iedere onbelangrijke wens van je gezin te voldoen ten koste van je roeping in de kerk en van je werk, maar als het er echt op aankomt, moet je [voor je gezin] kiezen, ongeacht de gevolgen.' □

Teams uit ring Den Haag spelen in interkerkelijk volleybaltoernooi

In Haarlem werd op 15 april voor de veertiende keer een sportief treffen georganiseerd van volleybal spelende leden van evangelisch-christelijke kerken. De organisatie van dat veertiende toernooi was in handen van de Pinkstergemeente. Via de mondreclame hadden de leden er weleens van gehoord, maar dit jaar was het de eerste keer dat zij een officiële uitnodiging kregen. Met drie gemengde teams schreven ze zich in onder de naam GSM ('Geloof sterkt mensen').

Dat ook anderen hun activiteiten met een vrij gebed beginnen, konden we ervaren bij de opening van het toernooi. Omdat werd gespeeld met het Ready Point System, waren het heel spannende wedstrijden. Zeker voor al degenen die de week daarop in Hamburg zouden spelen een goede voorbereiding. GSM 3 won in de middenpool; de teams 1 en 2 moesten in de laatste ronde tegen elkaar uitkomen, waarna GSM 2 net één punt tekort kwam voor de halve finale. Als we dat geweten hadden ...

Het was een gezellige dag, zeker niet in de laatste plaats door de bijzondere gesprekken die we langs de kant voerden over kerkorganisatie, de betekenis van het geloof in het leven van alle dag, en zo meer. We moesten het gewoon volgend jaar weer doen! Door zulke contacten met mensen van een ander geloof groeit het wederzijds begrip. Wie weet, kunnen we nog eens samenwerken, bijvoorbeeld op het gebied van hulpverlening.

Wie volgend jaar graag meedoet, kan dat al vast doorgeven aan Onne de Jonge (tel. 070-310 61 76) of ondergetekende (tel. 023-52 635 17). □

Ineke den Hollander-Kirschbaum

Drie teams uit de ring Den Haag speelden mee in het interkerkelijk volleybaltoernooi in Haarlem.

In het zendingsveld

■ BELGIË

Bubi en Ans Oppermann

Mission belge de Bruxelles
87, Blvd. Brand Whitlock,
B-1200 Brussel

■ DUITSLAND

Robin Feith

Deutschland-Mission
Düsseldorf
Mörsenbroicher Weg 184 a,
D-40470 Düsseldorf

Jeannette Kleijweg

Deutschland-Mission München
Lommelstrasse 7,
D-81479 München

Adriana Jacoba van Biemen-Davidse

Frankfurt-tempel
Talstrasse 10, Postfach 1440,
D-61381 Friedrichsdorf

■ ENGELAND

Justin Bijkerk / Dagmar Buysse

England Leeds Mission
Lister House, Lister Hill,
Horsforth, Leeds, Yorkshire,
LS18 5AZ, Engeland

Thammy Ladders / Jared van Hensen van Uningen

England Manchester Mission
Trafalgar House,
110 Manchester Road,
Altrincham, Cheshire,
WA14 1NU, Engeland

Jim Ruiter

England Birmingham Mission
185 Penns Lane,
Sutton Coldfield,
West Midlands,
B76 8JU, Engeland

■ FRANKRIJK

Mirjam Bos

Mission française de Paris
23, rue du Onze Novembre,
F-78110 Le Vesinet

Joey van Boekel

Mission française de Bordeaux
67, rue Furtado,
F-33800 Bordeaux

■ GRIEKENLAND

Michael Stekkinger

Zendingsgebied Athene
Eleftherotrias 9,
Kifissia 14563,
Athene, Griekenland

■ OOSTENRIJK

Petra Verhaegen

Österreich-Mission Wien
Fuerganggasse 4,
A-1190 Wien

■ SCHOTLAND

Paddy Panhuysen / Robert Panhuysen / Alexander Noot

Scotland Edinburgh Mission
51 Spylaw Road,
Edinburgh EH 10 5BP,
Schotland

■ VENEZUELA

Dennis Blanken

Venezuela Caracas Mission
Apartado 69204,
Caracas 1060-A,
Venezuela

■ VERENIGDE STATEN

Ruben van Impelen

Utah Salt Lake City Mission
2102 South 1300 East,
Suite 102, Salt Lake City,
Utah 84106, USA

Henoch Beijerling

Pennsylvania Harrisburg Mission
3903 Hartzdale Drive 303,
Camp Hill,
PA 17011-7829, USA

Pauline Dee

Utica New York Mission
P.O. Box 220,
New Hartford,
NY 13413-0220, USA

■ WEST-INDIË

Azad Nazir

■ ZUID-AFRIKA

Angelo Leman

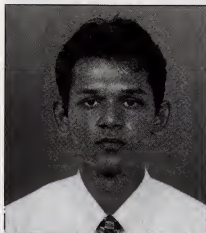
South Africa Cape Town Mission
P.O. Box 217,
Howard Place,
7450 Cape Town,
Republiek Zuid-Afrika

■ ZWITSERLAND / FRANKRIJK

Harmjan de Jonge

Mission suisse de Genève
8 Chemin William Barbey,
CH-1292 Chambésy (GE)

Nieuwe zendeling

Naam:

Azad Nazir

Unit:

Gemeente Paramaribo
(Suriname)

Aanvang zending:

13 maart 2000

Zendingsgebied:

Gebied West-Indië

Ga je op zending?

Stuur ons dan je naam, zendingsgebied, uit welke wijk of gemeente je komt, wanneer je zending begint, naar welk opleidingsinstituut je gaat – en vooral: een goede pasfoto! Stuur die gegevens naar:

**Nieuwsredactie Liahona, Grovestins 64,
7608 HN Almelo, Nederland**

Foto's niet met nietjes of paperclips vastmaken!
Als je naar een zendingsgebied gaat dat nog niet op deze pagina voorkomt, stuur dan a.u.b. ook het adres van het zendingskantoor.

REINHEID IN GEDACHTE EN DAAD

President Gordon B. Hinckley spoorde de heiligen der laatste dagen aan om 'boven het kwaad van de wereld [uit te stijgen]'. Hoewel hij ons eraan herinnert dat 'het moeilijk [is] om werkzaam te zijn in de wereld en toch boven al die vuiligheid te staan', zegt hij: 'Wees sterk' en 'We hoeven ons in ons gedrag alleen maar te laten leiden door onze integriteit.' (De herders van de kudde', *De Ster*, juli 1999, blz. 60.) Met zijn raad herhaalt hij de aansporing van de Heer: 'En gij moet voortdurend deugd en heiligheid voor Mij beoefenen' (LV 46:33).

ONZE GEDACHTEN BEHEERSEN

Een rein leven komt voort uit reine gedachten. President David O. McKay (1873-1970) heeft aangegeven hoe dat proces verloopt:

'Zaai een gedachte, en je oogst een daad;

'Zaai een daad, en je oogst een gewoonte;

'Zaai een gewoonte, en je oogst een karakter;

'Zaai een karakter, en je oogst een eeuwige bestemming.' (Citaat van E.D. Boardman; in Conference Report april 1962, blz. 7.)

Hoewel we niet altijd kunnen verhinderen dat er onreine gedachten in ons hoofd opkomen, kunnen we wel voorkomen dat ze daar blijven hangen. Bisschop H. Burke Peterson heeft ons, toen hij raadgever was in de Presiderende Bisschop, een belangrijk advies gegeven:

'Ten eerste moeten we onze geest

afsluiten voor de stroom (...) vulgare verhalen, grappen, plaatjes, gesprekken en de vele andere satanische voortbrengselen. (...)

'Vervolgens, ervan uitgaande dat we de stroom hebben afgesneden — niet verminderd — kunnen we een filtersysteem ontwikkelen waardoor het grote reservoir van onze geest gereinigd wordt en de levengevende gedachten die eraan ontspringen, rein zijn en gebruikt kunnen worden. (...)

'Het geheim van de reiniging van onze geest van welke onreinheid ook is niet erg ingewikkeld. Het begint met elke ochtend een gebed en eindigt met elke avond een gebed. Dat is de belangrijkste stap die ik ken in dat reinigingsproces. (...)

'Ten tweede ondergaat het proces van filtering een verfijning: de geestelijke reiniging zal, als u dat wilt, nog toenemen door dagelijkse studie van de Schriften — misschien niet lang, maar wel *elke dag*. (...)

'Ten derde verfrist u uw geest als u iets goeds doet voor een ander wat die ander niet verwacht. Houd het eenvoudig, maar *doe* het — dagelijks. Het hoeft maar een opgewekte groet te zijn, een kort bezoek aan iemand die aan huis gebonden is, een telefoontje, een briefje. (...)

'En als laatste: werk aan een gebod waarmee u nog steeds worstelt, probeer het oprecht na te leven en laat het u tot zegen zijn.' ('Purify Our Minds and Spirits', *Ensign*, november 1980, blz. 38-39.)

HULP VAN DE HEILIGE GEEST

Bij ons streven naar meer reinheid kan het derde lid van de Godheid een waardevolle metgezel zijn. Sheri L. Dew, tweede raadgeefster in het algemeen presidium van de ZHV, legt uit: 'De Heilige Geest (...) maakt dat we zwakheden overwinnen en verleidingen weerstaan; inspireert tot nederigheid en bekering; leidt en beschermt ons op wonderbaarlijke wijze; en begiftigt ons met wijsheid, goddelijke bemoediging, gemoedsrust, [en] het verlangen om te veranderen.' ('We zijn niet alleen', *De Ster*, januari 1999, blz. 112.)

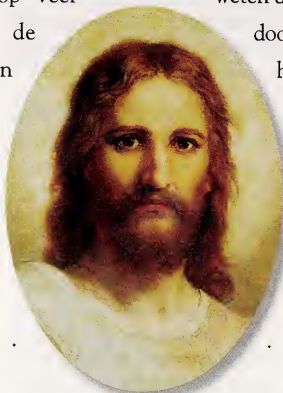
Door de Heilige Geest te volgen en ernaar te streven de geboden van de Heer te onderhouden, maken we gestadig vooruitgang naar een persoonlijke reinheid die wordt weerspiegeld in christelijke gedachten en gedrag. We komen steeds dichterbij de uiteindelijke beloning die de Heiland zelf beloofd heeft: 'Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien' (Matteüs 5:8). □

Geloof in de Heer Jezus Christus

De profeet Joseph Smith heeft gezegd dat geloof 'de drijfveer [is] van alle handelingen' van intelligente wezens. (Joseph Smith, *Lectures on Faith* [1985], blz. 1–2.) Geloof in de Heer Jezus Christus blijkt op veel manieren. Het kan de een de kracht geven het goede te kiezen of de macht om te worden genezen of om anderen te genezen. Iemand anders kan ertoe aangezet worden te proberen zich met een tegenstander te verzoenen of te

bidden om verzachting van het hart van gezinsleden. Door geloof kunnen we leren vertrouwen op de Heer, om zelfs ambities op te geven die belangrijk voor ons zijn, omdat we weten dat zijn wegenkaart voor onze reis door de sterfelijkheid misschien wel heel anders — maar oneindig veel beter — is dan de onze. **W**aar er leden zijn die geloof hebben in de Heer, daar is Hij, en daar zal Hij hun en degenen die hun dierbaar zijn en die zij dienen, tot zegen zijn.

'Ik wil een eeuwig gezin'

Alfonso Castro Vázquez

Toen ik 23 was, dacht ik dat ik alles had wat een jongeman in Mexico-Stad zich maar kon wensen. Ik was onafhankelijk, had een goede baan, en was bijna klaar met mijn voortgezette opleiding. Het leven had me veel gegeven — ouders die me goede beginselen hadden bijgebracht en me het vermogen om hard te werken en het verlangen om vooruitgang te maken hadden meegegeven. En nu had ik verkering met

een knappe jongevrouw. De enige echte moeilijkheid die ik ondervond, bestond uit een paar verschillen op het gebied van religie. Zij was lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en ik niet.

Ik had al kennis gemaakt met de zendelingen die 'toevallig' vaak bij haar thuis waren als ik op bezoek kwam. Ik volgde de eerste les een aantal keren, maar de zendelingen konden me niet zo ver krijgen dat ik ging lezen of bidden. We kwamen nooit aan de tweede les toe. Ik wist dat ze wilden dat ik lid van de kerk

werd, maar ik had geen interesse. Hoewel ik onder de indruk was van veel leden die ik al ontmoet had, was ik niet bereid om zondags in de kerk te zitten. Ik wilde liever voetballen of naar de film.

Toen we op een dag een paar keer een woordenwisseling hadden gehad, maakten we het uit. Ik miste haar en dacht aan haar integriteit, deugd en volwassenheid. Haar

Ik was heel verbaasd toen ze resoluut weigerde. Tegelijkertijd stroomden de tranen over haar wangen.

normen waren veel hoger dan die van elk ander die ik kende. Dus zocht ik haar op een avond weer op. Toen we met elkaar gesproken hadden, besefte ik dat zij mij ook gemist had. Zodra ik me realiseerde dat zij echt bij me wilde zijn, vroeg ik haar weer mee uit.

Ik was heel verbaasd toen ze resoluut weigerde. Tegelijkertijd stroomden de tranen over haar wangen.

Ik dacht: *Waarom zou ze nee zeggen als ze eigenlijk ja wil zeggen?* Toen ik van mijn verbazing was bijgekomen en haar vroeg waarom, zei ze tussen haar snikken door: 'Ik wil in de tempel trouwen — ik wil een eeuwig gezin.'

Een ongewoon gevoel overviel me, en toen begon ik ook te huilen. Om de een of andere reden groeide in mij een verlangen om al het mogelijke te doen om ook zo over een eeuwig gezin te denken.

Ik ging de zendingelingenlessen weer volgen, deze keer serieus. Drie weken later heb ik me laten dopen.

Nu begrijp ik wat ik die avond gevoeld heb. Het was de Heilige Geest. Nu ben ik 25 en vervul ik een voltijdzending in het zendingsgebied Guadalajara (Mexico). Mijn vriendin is ook op zending.

Ik ben mijn hemelse Vader heel dankbaar voor de machtige verandering in mijn hart en voor de gelegenheid om anderen deelgenoot te maken van de volheid van het evangelie. Ik ben mijn vriendin ook dankbaar voor haar trouw. Door haar

verlangen naar een eeuwig gezin ben ik de boodschap van eeuwige gezinnen aan andere mensen gaan brengen — mensen die nu zelf streven naar die zegen.

'Vertrouw op de Here met uw ganse hart'

Humberto Eiti Kawai

Het was zondagmiddag en het einde van mijn zending naderde. Ik was in Recife (Brazilië) aan de afwas. Om de een of andere reden gingen mijn gedachten uit naar de heiligen in Nauvoo. Ik dacht eraan dat zij, na al hun offers en werk aan de bouw van hun tempel, uit Nauvoo moesten vluchten en de tempel en hun huizen achter moesten laten. Ik verbaasde me over het geloof van die mensen. Temidden van hun beproevingen bleven ze op onze hemelse Vader vertrouwen en deden ze alles wat Hij van hen vroeg.

Toen schoot me in gedachten: *Zou jij opstandig worden als onze hemelse Vader iets kostbaars van je afnam, iets waarvoor je offers had gebracht?*

Ik verbaasde me over die vraag, ik wist niet waarom ik hem gesteld had. Ik probeerde me voor te stellen dat ik me tussen de heiligen in Nauvoo bevond en ik probeerde te voelen wat zij voelden. Ik kwam tot de conclusie dat ik niet wist hoe ik zou reageren, maar ik verlangde oprecht dat ik genoeg geloof zou hebben om

altijd Gods wil te aanvaarden. Ik had er geen idee van dat ik diezelfde avond met een dergelijke test geconfronteerd zou worden.

Een paar dagen daarvoor had ik, terwijl ik nadacht wat ik na mijn zending zou gaan doen, besloten een carrière in de muziek op te bouwen. Vóór mijn zending had ik elke dag wel zes uur piano gespeeld en een cursus op een muziekschool afgeemaakt. Nog maar kort geleden had mijn leraar me een brief gestuurd met de belofte dat hij me zou helpen een carrière als pianist te beginnen.

Die avond zouden drie mensen zich laten dopen. Er was geen doopvont in ons kerkgebouw en daarom moesten we voor doopdiensten naar het centrum van Recife. Het regende die avond hard, en omdat de stad kampte met een tekort aan benzine, konden we moeilijk een taxi vinden. Het werd al laat, en ik begon me zorgen te maken. Plotseling zag ik een straat verderop een taxi en rende ernaar toe. Door de regen waren mijn brillenglazen nat en zag ik niet dat er een popcornverkoper mijn pad kruiste. Toen ik zijn kar eindelijk zag, kon ik niet meer afremmen en botste ik er bovenop. Ik had een diepe snee in mijn linkerpols en werd naar de eerste hulp van het ziekenhuis gebracht.

Toen ik zijn kar eindelijk zag, kon ik niet meer afremmen en botste ik er bovenop. Ik had een diepe snee in mijn linkerpols.

Daar ontdekte ik dat de pezen waren doorgesneden. Twee vingers van mijn linkerhand waren verlamd. Omdat er geen operatiekamer beschikbaar was, kon ik niet meteen geopereerd worden. Omdat ik over een paar dagen naar huis zou gaan, hechtten de dokters de wond alleen maar en gaven me het advies om in São Paulo een specialist te raadplegen.

Bij mijn thuiskomst kreeg ik een priesterschapszegen van mijn vader en werd ik door de beste chirurg in São Paulo behandeld. Mijn herstel verliep voorspoedig en na veel fysiotherapie kon ik weer pianospelen. Maar ik maakte me geen illusies over een carrière. Mijn leven kreeg een andere wending. Nu ben ik neuroloog met de opleiding en de kans om veel mensen te helpen.

Ik geloof dat God andere plannen met me had dan ik. Ik weet dat Hij, als wij 'vertrouwen] op de Here met [ons] ganse hart (...) [onze] paden recht [za] maken' (Spreuken 3:5-6).

Geloof in God heeft mij kracht gegeven

Bryan Wu

Het jaar 1998 was een keerpunt in mijn leven. In dat jaar besloot ik, hoewel ik me zorgen maakte over mijn studie, na school deeltijds te gaan werken om mijn vader te ontlopen. Er bestond allang veel spanning tussen ons, maar nu veranderde die in vijandigheid. De boosheid die we allebei voelden,

stond op het punt tot een uitbarsting te komen.

Toen veranderde onze verhouding door een wonder. Toen ik op een avond op mijn werk was, kwamen twee zendelingen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen bij twee van mijn collega's op bezoek. Ze bespraken een korte boodschap met hen en ik luisterde terloops naar wat ze zeiden. Ik was nieuwsgierig naar wat ze nog meer te vertellen hadden en accepteerde hun uitnodiging om de lessen te volgen.

In de eerste les hoorde ik dat ik zelfs na de dood met mijn gezinsleden samen kon zijn. Spijt over mijn relatie met mijn vader vervulde mijn hart. Ik wist dat het tijd werd om de schade te herstellen, Mijn verlangen naar een gelukkig en eeuwig gezin gaf me de moed om met mijn vader te praten. Aanvankelijk reageerde hij niet, maar mijn vurig en volhardend gebed en mijn geloof in God gaven me de kracht om hem te blijven benaderen. Ik wist dat onze hemelse Vader, als ik mijn deel deed, zijn deel zou doen,

Van dag tot dag verhoorde God mijn gebeden. Het misverstand tussen mijn vader en mij werd opgelost en ons hart werd verzacht. Ik werd overstelpt door Gods liefde en binnen drie maanden heb ik me laten dopen. Ik werd lid van de gemeente Hsin Ying in de ring Tainan (Taiwan). Nog steeds laat ik mijn vader zien dat ik van hem houd, net zoals mijn hemelse Vader het mij heeft laten zien.

'Ik geloof in de macht van het priesterschap'

Rodrigo Medeiros Honorío

Mijn grootvader, Elizio Antônio Honorío, had een hartaanval gekregen en lag heel ziek in een ziekenhuis in Brazilië. De dokters zeiden dat hij maar een kleine overlevingskans had. Toen ik dat hoorde, ging ik naar mijn kamer en vroeg mijn hemelse Vader wat ik moest doen. Toen ik daar geknield lag, voelde ik de Heilige Geest krachtiger dan ik Hem ooit eerder gevoeld had. Toen ik mijn gebed beëindigde, had ik het gevoel dat ik met mijn bisschop moest gaan praten, en dus ging ik naar hem toe.

Hoewel mijn grootvader geen lid van de kerk is, vroeg ik mijn bisschop of hij hem een zegen wilde geven. Ik legde uit: 'Ik geloof in de macht van het priesterschap, en ik geloof dat de Heer hem kan genezen. De Heer heeft me laten weten dat ik om die zegen moest vragen.'

We gingen naar het ziekenhuis, en de bisschop gaf mijn grootvader een zegen. De volgende dag ging ik bij mijn grootvader op bezoek en daar zat hij in een stoel met een van mijn tantes te praten. Hij was een stuk beter.

Ik weet dat dit de ware kerk van Jezus Christus is. Ik weet dat het priesterschap ons tot zegen kan zijn als wij geloven in de goddelijke macht ervan. □

ILLUSTRATOR: STEVE BLUNDERSON

VRAAG EN ANTWOORD

Hoe kan ik er goede vrienden bij krijgen?

Ik ben verlegen en ik heb behoefte aan meer sociale contacten. Hoe kan ik er goede vrienden bij krijgen?

De antwoorden gelden als leidraad en niet als officiële uitspraak aangaande de leerstellingen van de kerk.

LIAHONA'S ANTWOORD

De Heer wil dat je zelfvertrouwen en vrienden hebt. Zoals een van onze lezers schreef, heeft Joseph Smith gezegd: 'Vriendschap is een van de belangrijkste, fundamentele beginselen van het "mormonisme"; [het is bedoeld] om een ommekeer en beschaving in de wereld teweeg te brengen, een einde te maken aan oorlogen en twisten, en mensen te verbroederen.' (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, samengesteld door Joseph Fielding Smith [1976], blz. 316.)

Omdat de Heer wil dat je goede vriendschappen hebt, zal Hij je helpen die te ontwikkelen. Je kunt erom bidden. Vertel de Heer hoe je je voelt en vraag om hulp en troost. Vraag om moed.

Een glimlach op je gezicht is misschien wel de gemakkelijkste stap. Mensen worden automatisch aange trokken door iemand die veel glimlacht. Als je gezichtsuitdrukking aangeeft dat je gelukkig bent, zullen

ze bij je in de buurt willen zijn. Wees aardig, heb belangstelling voor andere mensen, geef oprechte complimentjes, stel vragen, wees behulpzaam, bied hulp aan als de gelegenheid zich voordoet. Denk eraan: een vriend zijn is de beste manier om vrienden te krijgen. Je zult gelukkiger zijn als je probeert oprechte belangstelling voor anderen te hebben — dat is beter dan te proberen de aandacht van anderen te trekken. Zorg dat anderen een goed gevoel over zichzelf hebben. Vraag je niet af wat jij aan een vriendschap hebt, maar wat jij kunt geven.

Een aantal lezers gaf aan dat betrokken raken bij activiteiten een goede manier is om vrienden te krijgen. Denk aan het seminarie en het instituut, waar je met andere jonge mensen over je doelen en normen kunt praten. Door de seminarie- en instituutlessen te volgen en aan de activiteiten mee te doen, kom je in situaties waarin je nieuwe

mensen kunt ontmoeten. Wees niet alleen maar aanwezig. Raak erbij betrokken. Bied aan om te helpen met activiteiten — vooral die welke gericht zijn op dienstbaarheid. Vriendschappen zullen dan heel natuurlijk ontstaan.

En als laatste: geef het niet op. Als iemand niet jouw vriend wil zijn, vergeef dan elke onvriendelijkheid, blijf glimlachen en probeer het opnieuw. Er zijn genoeg anderen — op school in de kerk, op het seminarie of het instituut, in je buurt — die graag een vriend als jij zouden willen hebben.

ANTWOORDEN VAN LEZERS

Bid je hemelse Vader om hulp. Doe mee aan activiteiten in je wijk of gemeente. Als je met anderen omgaat, zul je al gauw zien dat je je verlegenheid hebt afgelegd.

Irene Marinho Mendes,

Gemeente Arsenal,

Ring Rio de Janeiro-Niterói (Brazilië)

Francesco Pezzoli

Cristina G. Dungan

Ouderling Eduardo Moreira

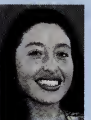
Darmeli Soares Rech

Periah Sefulu Sauvao

Aguinaldo Alves

Carla Sofia Leal Saravia

Verlegen zijn is geen afwijking. Je hoeft alleen maar jezelf te zijn, en eerlijk. Alleen op die manier kunnen anderen jou en je goede voorbeeld opmerken

Francesco Pezzoli,
Wijk Bergamo 1,
Ring Milaan (Italië)

Bid dat je een betere vriend wordt en vraag je hemelse Vader of Hij je wil helpen om je zwakheden in kracht te veranderen (zie Ether 12:27). Raak betrokken bij activiteiten van de kerk. Wees eerlijk tegen je vrienden; respecteer ze om wie ze zijn, niet om wat ze hebben. Behandel mensen vriendelijk en zorg dat je iets over hen en hun interessen te weten komt.

Cristina G. Dungan,
Wijk Agoo 3,
Ring Agoo (Filipijnen)

Toen ik lid werd van de kerk, kende ik niemand, en was alles nieuw. Op het seminarie was ik in de gelegenheid om oprechte vriendschappen te sluiten waardoor ik me op mijn zending kon voorbereiden.

Ouderling Eduardo Moreira,
Zendingsgebied Goiânia (Brazilië)

Voor dat we ergens heengaan waar veel mensen zijn, moeten we bidden. De Geest kan zorgen dat we onze verlegenheid overwinnen en het andere mensen gemakkelijker maken

om ons te benaderen. We zijn nooit alleen als we de Geest bij ons hebben.

Sofia Beatriz Rioja Pantoja,
Wijk Sarco,
Ring Cochabamba-Cobija (Bolivia)

Als wij proberen de evangeliebeginselen na te leven, wordt praten met anderen gemakkelijker. Toen ik het evangelie aanvaard had, overwon ik mijn verlegenheid en kreeg ik goede vriendschappen door de Schriften te lezen en het instituut bij te wonen. Door goede boeken en tijdschriften, en vooral de Schriften en de woorden van de levende profeten te lezen, voelen we ons goed. Door de institutlessen bij te wonen, krijgen we de gelegenheid om andere fijne mensen te ontmoeten.

Darmeli Soares Rech,
Wijk Fátima,
Ring Joinville (Brazilië)

Eerst voelde ik me tijdens activiteiten van de kerk niet op mijn gemak. Maar toen ik andere mensen ontmoette, kreeg ik het gevoel dat ik erbij hoorde. Ik realiseerde me dat ik niet zo verlegen was als ik dacht. Toen ik echte belangstelling toonde voor anderen, kregen zij belangstelling voor mij, en we hadden veel plezier met elkaar.

Mauvo Germán Soldán,
Wijk Lanús 2,
Ring Buenos Aires-Avellaneda (Argentinië)

Verlegenheid kan voortkomen uit de angst om niet geaccepteerd te worden of uit een tekort aan zelfvertrouwen. We moeten eraan denken dat we kinderen van God zijn en dat Hij van ons houdt — zelfs met al onze fouten. We moeten bidden en om leiding vragen om onze zwakheden te overwinnen.

Zet de eerste stap en toon oprechte belangstelling voor iemand door een gesprek te beginnen. En vergeet niet om namen van mensen te leren. Zorg dat ze zich belangrijk voelen.

*Rosibel Valle de Ochoa,
Wijk Tegucigalpa,
Ring Tegucigalpa (Honduras)*

Als je verlegen bent en behoefte hebt aan goede vrienden, moet je eerst bidden en vasten, en God laten weten waaraan je behoefte hebt, zodat je getroost kunt worden. Bid dat je je bedeedsheid en verlegenheid kwijtraakt. Denk aan Lucas 1:37, waar staat dat voor God niets onmogelijk is.

*Periah Sefulu Sauvao,
Wijk Lemoli 1,
Ring Upolu Faleasiu (Samoa)*

Omgaan met anderen is altijd moeilijk voor me geweest. Maar toen ik van mijn zending terugkwam, was ik geïnspireerd doordat ik wist dat ik een kind van God ben en daarom kan worden zoals Hij. Ik heb de

volgende doelen gesteld: (1) Ik zal de mensen altijd aankijken en ze krachtig de hand schudden als ik ze begroet, en (2) altijd als ik me onzeker voel over mijn contact met anderen, zal ik eerst bidden, die persoon benaderen en een gesprek beginnen. Ik weet dat ik mijn verlegenheid kan overwinnen omdat de Heer beloofd heeft dat Hij 'voor [mijn] aangezicht [zal] uitgaan. [Hij] zal aan [mijn] rechterhand en aan [mijn] linkerhand zijn' en Hij zal mij bemoedigen (LV 84:88).

*Aguinaldo Alves,
Wijk Alvorada,
Ring Maringá (Brazilië)*

De Heiland is ons beste voorbeeld. Eraan denken wat Hij zou doen is voor mij echt een hulpmiddel geweest om vriendschappen te sluiten en ik heb er onvergetelijke herinneringen aan overgehouden. Hij hield rekening met de gevoelens van anderen en Hij heeft zijn liefde overvloedig getoond.

*Carla Sofia Leal Saravia,
Wijk Arturo Prat,
Ring Santiago-Lo Prado (Chili)*

Ik ben verlegen geweest, dus weet ik wat je voelt als niemand met je praat. Sinds ik lid ben van de kerk heb ik het verlangen gekregen om te zorgen dat iedereen in de kerk — lid of geen lid — zich welkom voelt. Ik probeer met

iedereen die ik voor het eerst in de kerk zie een praatje te maken en te zorgen dat hij of zij zich op zijn of haar gemak voelt. Door die gewoonte heb ik mijn verlegenheid overwonnen en veel vrienden gekregen, zowel jonge als oude.

*Haydee B. Sebastian,
Wijk Santiago 2,
Ring Santiago (Filipijnen)*

Ook jij kunt van de vraag- en antwoordrubriek een succes maken door de onderstaande vraag te beantwoorden. Stuur je antwoord vóór 1 oktober 2000 naar: QUESTIONS AND ANSWERS 10/00, Liahona, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-3223, USA; of via e-mail naar CUR-Liahona-IMag@ldschurch.org. Je kunt in je eigen taal schrijven (of typen). We kunnen je antwoord alleen behandelen als je je naam, adres en wijk of gemeente en ring of district vermeldt. Stuur zo mogelijk ook een foto van jezelf. Die wordt echter niet teruggestuurd. We zullen een representatieve selectie van de ingestuurde antwoorden publiceren. □

VRAAG: Ik heb de taak de doorweekse activiteiten voor de jeugd van mijn wijk te helpen organiseren. Het lijkt wel of we steeds dezelfde dingen doen. Wat kunnen we doen om onze activiteiten aantrekkelijker te maken?

BOLIVIA

Een overvloed aan zegeningen

Judy C. Olsen
FOTOGRAFIE: DE AUTEUR

Door enthousiasme en toewijding aan het evangelie is de kerk in dit Zuid-Amerikaanse land snel gegroeid.

Op een vroege zondagochtend begeeft een jong gezin in La Paz (Bolivia) zich over de steile, hobbelige wegen van de 450 jaar oude stad op weg naar een wijk in een afgelegen deel van hun ring. De man is jongemannenpresident van de ring; zijn vrouw jongevrouwenpresident van de ring. Omdat ze geen geld hebben voor de bus, gaan ze te voet, een tocht die, met de kinderen erbij, twee uur in beslag neemt. Hun twee uur durende tocht naar de kerk is een voorbeeld van de getrouwheid van Boliviaanse heiligen die met vreugde en toewijding de evangeliebeginselen naleven.

'Het geloof van onze leden is krachtig. Ze brengen offers waardoor de Heer hun hart kan zien', vertelt Andrés Pacheco, president van de ring La Paz-Sopocachi.

Ouderling René J. Cabrera, een van de gebiedszeventigen in het westelijk deel van Zuid-Amerika, denkt dat de Boliviaanse heiligen door offers voor het evangelie hun verleden kunnen afschudden. 'Dit land heeft te kampen met twee grote problemen', legt hij uit. 'Het ene is de economie; het andere wordt gevormd door schadelijke tradities.' De twee zijn nauw met elkaar verbonden. Sommige tradities hebben te maken met feesten waar dagenlang gedronken en gedanst wordt, wat het loon van vele maanden opslokt. 'Het is een van onze taken te zorgen dat de mensen schadelijke tradities achterwege

laten als zij door het evangelie een nieuw visie krijgen', zegt ouderling Cabrera.

Sinds 1964, toen er voor het eerst zendelingen in Bolivia aankwamen, helpt de kerk het Boliviaanse volk om oude gewoontes door nieuwe te vervangen. Carmen en Luis Molina behoorden tot de eerste leden van de kerk in Bolivia. 'Er kwamen twee zendelingen bij mij aan de deur en ze nodigden me uit voor een bijeenkomst van de zustershulpvereniging die bij iemand thuis werd gehouden', legt zuster Molina uit. 'Ik voelde me prettig in die bijeenkomst. Toen ik thuis kwam, vertelde ik mijn man erover.' Luis was aanvankelijk op zijn hoede, maar het gezin trad in 1965 toe tot de kerk, en hij werd de eerste man in Bolivia die tot ouderling geordend werd.

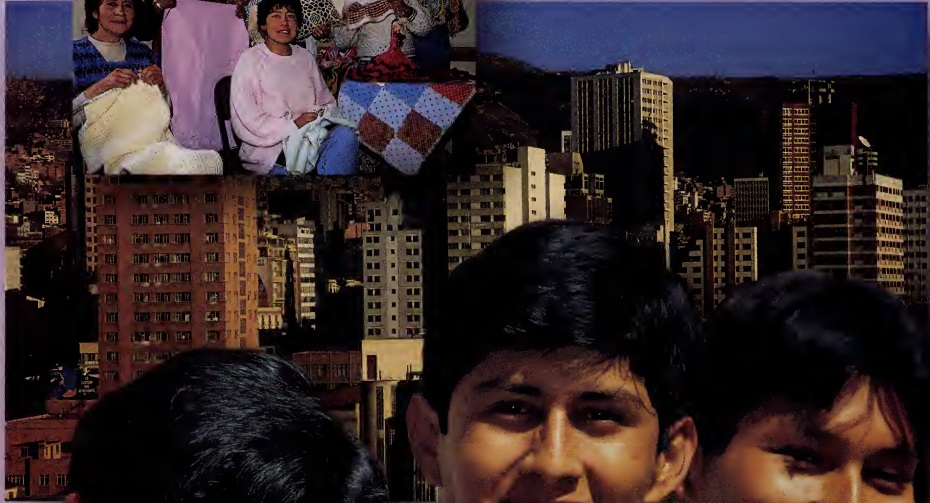
Rechts: Seferina Ramírez en haar dochter, Maria Quenallata, bezoeken de wijk San Antonio in de ring La Paz-Miraflores (Bolivia). Achtergrond: De hoogvlakte waarop de stad La Paz gelegen is.

'Een van mijn vroegste herinneringen is dat ons gezin zich klaarmaakt voor de kerk', vertelt hun zoon Rolando Molina, die momenteel president is van de ring El Alto-Satélite. 'Ik hield van de zaterdagen. We streken onze kleren; we bereidden ons voor. En op zondag gingen we

naar de kerk. We liepen langzaam, zodat alle kinderen ons bij konden houden. Heen en terug deden we er een uur over. Ik heb dierbare herinneringen aan die gezamenlijke wandelingen.'

Zowel Carmen als Luis hebben veel roepingen getrouwd vervuld in de loop van de jaren waarin ze de kerk hebben zien groeien en uitbreiden. In 1979 bracht president Ezra Taft Benson (1899-1994), destijds president van het

Quorum der Twaalf Apostelen, een bezoek aan Bolivia en organiseerde hij daar de eerste ring. Tijdens zijn bezoek wijdde hij het land opnieuw toe voor de verspreiding van het evangelie.

In de daaropvolgende jaren is de kerk gegroeid tot meer dan honderd-duizend leden in 21 ringen en negen districten, voor het merendeel met leiders van de eerste generatie, rond de twintig en dertig jaar. 'Het ziet ernaar uit dat de kerk blijft groeien', zegt ouderling Cabrera. 'We hebben in dit land meer dan dertig kerkgebouwen en een tempel. We hebben een tweede generatie die sterk wordt en zich nu voorbereidt op het seminarie en het instituut. Zij vormen een generatie van verandering.'

Een toenemend aantal Bolivianen vindt kracht in de leringen van het evangelie waardoor ze schadelijke tradities achterwege kunnen laten en er economisch gezien vooruitgaan. Door leden in drie steden nader onder de loep te nemen, kunnen we zien welke zegeningen die leden ontvangen.

DE ONTWIKKELING VAN LEIDERSCHAP IN LA PAZ

Elke avond twinkelen er duizenden lichtjes op de steile bergghellingen van La Paz, een stad die een vier kilometer breed, schaalvormig ravijn vult dat in een van de hoogste plateaus van de wereld, de Altiplano, is uitgesleten en dat ligt op een hoogte van 3600 meter. Als een wachtster op La Paz staat daar de majestueuze berg Illimani, met een 6400 meter hoge top die zelfs in de zomer met sneeuw bedekt is. De straten van deze stad met meer dan een miljoen mensen zijn druk, steil, en vol met taxi's en busjes. In een groot deel van de stad staan bedrijven vlak aan de straat, naast opengepakte gebouwen, vaak met een complex appartementen erachter. La Paz, levendig en kleurrijk, herbergt ook zes ringen die een snelle groei doormaken doordat mensen het evangelie omarmen.

Links: Walter E. Guzmán (midden) en zijn vrienden Edson Ibañez (links) en Marcos Ronald Romero bezoeken de wijk Villa Fátima in de ring La Paz-Miraflores. **Inzet:** ZHV-zusters van de wijk Copacabana in de ring La Paz-Miraflores. **Achtergrond:** La Paz vult een ravijn van vier kilometer breed.

In La Paz is de opleiding van voldoende leiders een voortdurend probleem, zoals in de meeste gebieden waar de kerk snel groeit en onderverdeling in kleinere units plaatsvindt. Het prille getuigenis van nieuwe leden wordt vaak sterker als

ze een roeping krijgen.

Miguel Herrare en zijn vrouw, Teresa, vormen daarop geen uitzondering. 'Wij zijn lid geworden van de kerk omdat we op zoek waren naar iets meer in het leven', zegt Miguel. 'Ik had een ongeluk gehad en mijn leven onder de loep genomen. Ik zag delen van mijn leven waar ik niet blij mee was, en ik vroeg me af waarom niet. Wat betekende dat?'

Op een goede dag sprak Teresa met een vriendin. 'Ik sprak mijn bezorgdheid uit over onze kinderen, en zij leende me een exemplaar van een tijdschrift, de *Liahona*', vertelt Teresa. Al gauw kwamen er twee zendelingen.

Terwijl Teresa en Miguel het evangelie bestudeerden, raakten ze bevriend met David Angulo, de ringpatriarch, en zijn grote gezin. 'Zij waren een goed voorbeeld van het gezinsleven waarnaar wij op zoek waren', herinnert Miguel zich. Toen Miguels zoon een aanval van blindedarmontsteking kreeg, gaf broeder Angulo hem een zegen waarbij gezegd werd dat hij zou genezen. Tijdens de operatie daarna kon de dokter niets verkeerd vinden. Die zegen versterkte het getuigenis van de Herraras van hun pas ontdekte geloof en de macht van het priesterschap.

Kort na hun doop in 1996 kregen zowel Miguel als Teresa een roeping die hen verraste: Miguel als raadgever in de bisschop en Teresa als presidente van de zustershulpvereniging van de ring. Volgens Victor Hugo Agramont, eerste raadgever in het presidium van de ring La Paz-Miraflores, werden veel namen voor de ringfunctie overwogen, maar 'die van haar bleef maar in onze gedachten', zegt hij. Dus werd Teresa geroepen, en zij aanvaardde de roeping.

'Dit is het werk van de Heer', zegt Miguel. 'Het voedt en vervult onze geest. Het is de enige kerk die wij vonden die het belang van het gezin verkondigt.'

De hand van de Heer is in veel andere roepingen merkbaar. Als er leiders nodig zijn, worden ze voorbereid en vervolgens geroepen. José Acedo woonde als jong

Links: Jongevrouwen van de wijk Seis de Agosto in de ring La Paz-Sopocachi (Bolivia). Onder: Bisschop Lucio Gil Díez, zijn vrouw, Rosminda, en hun kinderen. Achtergrond: Weelderig gebladerde in Santa Cruz.

volwassene in Lima (Peru). 'Ik wilde trouwen en vond dat de tijd rijp was', zegt hij. 'Ik nam vrij van mijn werk om naar de tempel te gaan en daarna ging ik naar het platteland om na te denken.' Dagen gingen voorbij en tegen het einde van zijn vakantie had hij het gevoel dat hij naar La Paz moest. Hij maakte de lange reis er naartoe en kwam op een zondag op tijd aan voor een districts-conferentie. Toen hij in de kerk zat, werd zijn aandacht getrokken door een bepaalde jongevrouw in het koor. Na de bijeenkomst ontmoette hij Rosaura Sainz, en ze kwamen met elkaar in gesprek. Na drie uur waren ze eraan toe om een serieuze verkering in overweging te nemen. Vier maanden later, in oktober, verloofden ze zich. Ze trouwden met Kerstmis. 'We zijn de Heer zo dankbaar dat Hij ons heeft samengebracht', zegt José.

Toen de Acedos naar La Paz verhuisden, werd José geroepen als bisschop van de wijk Norte, in de ring La Paz-Constitución. Als bisschop heeft hij te maken met de nooit aflatende taak de wijkleden bij te brengen wat het betekent om elkaar in roeping te steunen en zichzelf te geven in dienstbetoon. 'Liefde is de sleutel die harten opent', zegt hij. Hij begon gezinnen te bezoeken om ze inzicht te geven in het doel en de betekenis van dienstbetoon in de kerk. 'Als ik een gezin bezoek, houd ik van ze en leer ik ze dat ze van anderen moeten houden. Ik bid met hen.

Ik vraag of ze met meer harmonie in hun gezin zegend mogen worden. Als de liefde in de gezinnen toeneemt, gebeurt dat ook in onze wijk.

Met de liefde als fundament geeft bisschop Acedo de wijkleden een roeping. 'We werken met mensen. We praten over het aanvaarden van een roeping en die roeping vervullen. En we praten over de betekenis van steunverlening aan anderen in leidersfuncties', legt hij uit. Met die basis groeien de leden en ontwikkelen ze leiderschapskwaliteiten.

'Het moet een proces zijn waarin de leiders op een hoger plan gebracht worden', legt president Pacheco uit. 'Eerst brengen wij de leiders op een hoger plan, en dan doen zij dat met de leden. We werken aan onze geestelijke groei, en het geestelijk niveau in onze wijken en ringen stijgt. De kerk in Bolivia groeit niet alleen in aantal, maar ook in rijpheid. Op dit moment zijn alle zes ringpresidenten in La Paz en op één na alle bisschoppen Bolivianen.'

DE KERK IN BOLIVIA VERSTERKEN

Na de zuurstofarme lucht van La Paz is de vochtige lucht van Santa Cruz een verrassing. Geen twee steden in hetzelfde land kunnen zo verschillen. Gelegen in het binnenland van Bolivia op de warme en vaak regenachtige, zuidelijke oever van de Amazone, strekt Santa Cruz zich kilometers lang uit in een vlak deel van Bolivia dat rijk is aan olie en mineralen. Tuinen, patio's en overdekte galerijen voeren de boventoon in het bijna tropische klimaat. De kerk is sterk en groeit gestadig en heeft zes ringen waarvan de leiders zich toeleggen op het verwelkomen van nieuwe leden en tegelijkertijd op het sterken van de andere leden.

Lucio Gil Díez, bisschop van de wijk Belén in de ring Santa Cruz-Equipetrol, beschouwt het als zijn belangrijkste taak te zorgen dat nieuwe leden toegewijd blijven. 'Ik weet hoe het is om pas in de kerk te zijn', zegt hij. Als jongeman zonder werk ging hij met een familielid naar een kerk in aanbouw. Hij werd voorgesteld als een 'onderzoeker'. 'Wat is dat?' vroeg hij terwijl ze de bouw bekeken. 'Ik ben hier niet gekomen om iets te onderzoeken.' Maar weldra ging hij onderzoeken en werd hij lid van de kerk. Toen hij 27 was, kreeg hij zijn eerste roeping als bisschop.

Aangezien hij weet hoe belangrijk het is dat nieuwe leden vrienden krijgen, steunt bisschop Díez de wekelijkse contactbijeenkomsten op de activiteitenavond — die in Bolivia door veel wijken en ringen gehouden wordt

— om meer liefde en vriendschap onder de leden, onderzoekers en nieuwe leden te stimuleren. 'De wijkleden worden uitgenodigd om op donderdagavond bij elkaar te komen en veel vrienden mee te brengen. Elke week heeft een ander gezin de leiding. Het lijkt veel op een gezinsavond', legt hij uit.

Als iemand lid wordt van de kerk, wordt de wijk uitgenodigd om de doop bij te wonen en wordt het nieuw lid uitgenodigd voor de contactbijeenkomsten. 'Wij voeden hen geestelijk,' legt bisschop Díez uit, 'en we geven hun een roeping.' In één gezin, dat zich pas acht maanden geleden heeft laten dopen, is de vrouw al ZHV-presidente; haar man secretaris van het ouderlingenquorum; en hun zoon quorumpresident diakenen.

Waken over nieuwe leden heeft hoge prioriteit in de ring Santa Cruz-Paraíso, waar ringzendingen de vooruitgang van nieuwe leden gedurende anderhalf jaar na hun doop begeleiden. 'Twee hogeraadsleden werk direct samen met bisschoppen en hun nieuwe leden', zegt Guillermo Quintana, die ringpresident is geweest. 'Als er mensen nieuw zijn, praten we met ze, we bezoeken ze, en we zorgen dat ze een roeping krijgen en vriendschap sluiten. We leren toepassen wat president Gordon B. Hinckley gezegd heeft, dat elke bekeerling een vriend en een roeping nodig heeft en dat hij gevoed moet worden met het goede woord van God.' (Zie 'Een paar gedachten over de tempels, bekeerlingen en zendingswerk', *De Ster*, januari 1988, blz. 50.) Als gevolg daarvan is 72% van de nieuwe leden in de ring die zich kort geleden hebben laten dopen nog steeds actief.

President Quintana weet hoe belangrijk het is om vrienden te hebben in de kerk. Op de avond van zijn doop — hij was toen achttien — zei zijn beste vriend tegen hem dat hij nooit meer bij hem zou komen als hij lid van de kerk werd. Tien minuten voordat de dienst begon, besloot Guillermo om toch door te zetten en ging hij naar de kerk. 'Die avond heb ik mijn beste vriend verloren', vertelt hij. Maar binnen twee weken ontmoette hij de vrouw die later zijn echtgenote werd en zij werd de vriendin die hem steunde tijdens zijn zending.

Na zijn zending maakt hij iets mee dat zijn leven veranderde. Hij was doodziek en werd ijlings naar het ziekenhuis gebracht. Zwendend tussen leven en dood voelde hij geestelijke troost toen hem kenbaar werd

gemaakt dat er nog veel voor hem te doen was. Door die ervaring kreeg hij de bevestiging dat hij belangrijk werk te doen had in de kerk van de Heer.

'Sindsdien heb ik gebeden om te weten te komen wat de Heer wil dat ik doe', zegt president Quintana. Terwijl hij zocht naar manieren om de ring te versterken, vroeg hij vaak: 'Wat willen we bereiken?' Dan stelde hij met zijn raadgevers concrete doelen voor de leiders en de leden. 'Wij leren de leden dat ze niet bang hoeven te zijn om de geboden na te leven', zegt hij. 'Dat perspectief moeten we hun geven. Dan volgen de zegeningen.'

Iemand die een glimp van dat visioen heeft opgevangen, is Augusta Ávalos de Ma, ZHV-presidente van de wijk Pampa. Onder leiding van de bisschop versterkt zuster Ma de leden door middel van een programma dat ze *la canasta del Señor* (de mand van de Heer) noemen. Op de laatste zondag van elke maand brengen de zusters de belangrijkste levensmiddelen mee en doen die in de mand. 'Door middel van het huisbezoekprogramma bepalen we wie het nodig heeft en onder die mensen verdelen we de producten', legt ze uit.

De ring probeert in de sociale behoeften van de leden te voorzien door goed georganiseerde activiteiten. Een jaarlijks terugkerend ringevenement is een volksdansfeest waar het rijke erfgoed van Bolivia wordt tentoongespreid. Die positieve herinnering aan de tradities van hun land trekt de aandacht van de pers en elk jaar verschijnen er verslagen in de kranten. 'Dat is een van de manieren waarop we proberen het beste van onze cultuur in stand te houden', zegt president Quintana.

Leden van de ring Santa Cruz-Paraíso zoeken ook manieren om hun gemeenschap van dienst te zijn. Tweemaal per jaar organiseert de ZHV een bezoek aan een plaatselijk weeshuis. 'De zusters wassen, verzorgen en voeden de kinderen. Zij geven kleding, helpen de kinderen bij het aankleden en kammen hun haar', legt president Quintana uit. Tijdens dat dienstbezoekproject helpen de zusters meer dan honderd baby's en jonge kinderen.

DE VOORBEREIDING OP DE TEMPEL IN COCHABAMBA

De ogen van de kerkleden in heel Bolivia zijn gericht op Cochabamba en de nieuwe tempel die dit jaar gereed komt. Ouderling Mario E. Guzmán, een van de gebieds-zeventigen, herinnert zich een telefoongesprek van 21 januari 1995 met ouderling Julio E. Dávila, destijds lid van het gebiedspresidium Zuid-Amerika-noord, die hem

Onder: Het gezin Campero van de wijk Hamacas in de ring Santa Cruz-Equipetrol (Bolivia). Aan de piano: **Geraldo**; **staand, van links naar rechts: Rodrigo, Ana Karina, Nefi Josue, Elsa, en Vladimir.** **Inzet:** Jongevrouwen van de wijk Irala in de ring Santa Cruz-Cañoto (Bolivia). **Achtergrond:** Het stadsplein van Santa Cruz.

uitnodigde voor een bijzondere vergadering. ‘Van degenen die aanwezig waren, had niemand enig idee waarom die vergadering belegd was’, vertelt ouderling Guzmán. Ouderling Dávila las een fax voor van het Eerste Presidium: “Goedkeuring is verleend voor een tempel in Cochabamba (Bolivia).” Er viel een diepe stilte. Wij? Een tempel? We hadden er geen woorden voor. We begonnen allemaal te huilen.’

Dat Cochabamba gekozen is als locatie van de tempel is waarschijnlijk toe te schrijven aan de centrale ligging in Bolivia. Cochabamba heeft, op 2400 meter genesteld tegen de oostelijke hellingen van het imposante Andesgebergte, een gematigd klimaat dat veel mensen aantrekt. Het gebied is echter onderhevig aan droogte, en in 1996 is er maandenlang geen regen gevallen. Toen, in november, 22 maanden nadat de tempel aangekondigd was, kwamen mensen uit het hele land om de ceremonie van het steken van de eerste spade bij te wonen. Op de dag dat president Hinckley aan zou komen, kwam er eindelijk regen. Toen de president op het tempel terrein aankwam, waren de heiligen der laatste dagen daar al. Ze hadden uren in de stromende regen staan wachten. Hij verwelkomde de ‘natte leden van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen’ en verzekerde hun dat de Heer hen indachtig was en op de hoogte was van hun offers.

Omdat de voorbereiding van de mensen op hun tempelverordeningen in heel Bolivia prioriteit heeft, werken de vier ringen in Cochabamba bijzonder hard. Elke zaterdag worden de leden per wijk of gemeente uitgenodigd voor een rondleiding over het bouwterrein en om daar de Geest te voelen. ‘We bereiden de mensen voor’, zegt Ivan Gutiérrez, president van de ring Jaihuayco in Cochabamba. ‘We sporen hen aan om geestelijk klaar te zijn. We hebben ons ten doel gesteld dat er in elk gezin een plaat van de tempel komt te hangen. We hebben vastgesteld wie er geen tempelaanbeveling hebben, die bezoeken we en helpen we met het stellen van doelen. Als gevolg daarvan vinden er belangrijke veranderingen plaats in het leven van de mensen.’

In de wijk Cosmos van de ring Jaihuayco gaat de bisschop op de vrijdagavonden op bezoek bij wijkleden. ‘De ene week bezoeken we nieuwe leden’, legt raadgever in de bisschop Milton Ayala uit. ‘De andere week bezoeken we

minder-actieve gezinnen. Er zijn er veel teruggekomen.’

Dat velen terugkomen is gedeeltelijk toe te schrijven aan het enthousiasme over de tempel. ‘Dat heeft veel invloed gehad op Cochabamba’, zegt broeder Ayala. ‘Er is vreugde in ons hart, en de mensen doen veel moeite om zich voor te bereiden om naar de tempel te gaan.’ Om hen te helpen, worden er in de wijk lessen gegeven ter voorbereiding op de tempel.

In de ring Cochabamba-Universidad heeft ZHV-presidente María Mercau de Aquino meegewerkt aan de organisatie van een ringbijeenkoms voor echtparen. ‘Wij wilden huwelijken versterken en zorgen dat vrouwen voelden dat ze gewaardeerd worden’, legt ze uit. ‘Ik wil dat de zusters gelukkig zijn — gelukkig met de zegeningen die de Heer ons gegeven heeft.’ Door te zoeken naar manieren om de gezinnen te versterken worden ze voorbereid op het ontvangen van de zegeningen van de tempel — en door die zegeningen van de tempel wordt het gezin nog meer versterkt.

Er zijn maar weinig mensen die harder gewerkt hebben aan de voorbereiding van hun gezin op de zegeningen van de tempel dan Antonio en Gloria Ayaviri. Broeder Ayaviri weet welke positieve invloed zijn lidmaatschap van de kerk en het gaan naar de tempel op zijn leven heeft gehad. ‘Kinderen opvoeden is veel gemakkelijker nu we het evangelie en de zegeningen van de tempel hebben’, zegt hij. ‘Thuis hebben we een stukje hemel. We zijn erachter gekomen dat we, om zegeningen te ontvangen — om ons gezin te bestieren — de dienst aan de Heer op de eerste plaats moeten zetten.’

Broeder Ayaviri, die zendingspresident is in de ring Cochabamba-Universidad, wil dat anderen die zegeningen ook ontvangen. 'Als we hier een tempel hebben, zal de kerk groeien', zegt hij. 'Mijn roeping stelt me in de gelegenheid om een zending te vervullen en anderen te helpen de zegeningen te verkrijgen die wij genieten. Wij houden van de tempel; hij vertegenwoordigt het werk van de Heer.'

In heel Bolivia voelen de heiligen der laatste dagen hetzelfde. Persoonlijke voorbereiding en toewijding aan het evangelie vinden voortgang. En op zondagochtend nemen veel ouders hun kinderen bij de hand en beginnen ze aan de lange wandeling naar de

kerk. Zij zien dat niet als een offer — slechts als een manier om de Heer de oprechtheid van hun hart te tonen. Uit een dergelijke gehoorzaamheid vloeien zegeningen voort die het hele land ten goede komen. □

Onder: Bisschop Edgar Balderrama van de wijk Cala Cala in de ring Cochabamba-Universidad (Bolivia), zijn vrouw, Edith, en hun kinderen. **Inzet:** De Cochabamba-tempel. **Achtergrond:** Gebladerte in Cochabamba.

De Schriften op onszelf toepassen

George A. Horton jr. FOTOGRAF: WELDEN C. ANDERSEN

De Schriften vormen een krachtig hulpmiddel waarin de Heer voorzien heeft om te zorgen dat wij het eeuwige leven kunnen bereiken. Door de Schriften weten we onder andere dat Jezus de Christus is en we kunnen er de kennis en de eigenschappen door verkrijgen die nodig zijn voor ons heil.

Als we de Schriften echter grondig bestuderen, treffen we een aantal passages aan die voor ons niet echt belangrijk lijken. Het kan bijvoorbeeld moeilijk zijn om te ontdekken in welk opzicht de aanwijzingen die aan de profeten van het Oude Testament gegeven werden, voor de huidige, leden van de kerk individueel van enig belang zijn. Toch kunnen beginselen die aan die aanwijzingen ten grondslag liggen, van toepassing zijn op elke discipel van Christus. Hoe kunnen we dan het beste 'alle schriftuur op [onzelf] toepasselijk' maken? (1 Nephi 19:23.)

Ten eerste: we moeten ons concentreren op de waarheden die de profeten van de Heer altijd benadrukt hebben. Goede beginselen en verlossende verordeningen zijn in alle bedelingen hetzelfde geweest.

Vanaf het begin zijn de mensen onderwezen in geloof, bekering, doop, vergeving, de gave van de Heilige Geest en volharding tot het einde. (Zie Mozes 5:58; 6:51-60; 8:24; Galaten 3:8; Hebreëen 4:1-2.) Andere beginselen die in de Schriften door middel van voorschriften en aan de hand van voorbeelden worden behandeld, omvatten de liefde voor God en de naaste (zie Exodus 20:3-5; Leviticus 19:18; Matteüs 22:37-39; Mosiah 23:15; Moroni 7:46-48; LV 59:5-6); de geboden onderhouden (zie Deuteronomium 6:17; Johannes 14:21; 1 Nephi 15:25; LV 18:42-43); en de kracht van geloof (Habakuk 2:4; Hebreëen 11; 2 Nephi 26:12-13; LV 20:29).

*Ten tweede: we moeten zien dat een aantal openbaringen gegeven werden naar aanleiding van de omstandigheden van een bepaalde tijd. (Zie Joseph Smith, *The Personal**

Writings of Joseph Smith, uitgegeven door Dean C. Jessee [1984], blz. 420–421.) Bijvoorbeeld: de openbaringen met betrekking tot de bouw van een ark, het vertrek uit de stad Ur der Chaldeeën, de bevrijding van Israël uit de slavernij, de vernietiging van de Kanaänieten of het naleven van de Mozaïsche wet zijn op ons niet van toepassing.

Toch worden er in die openbaringen beginselen behandeld die wij kunnen toepassen op ons eigen streven naar volmaaktheid. Het is bijvoorbeeld niet waarschijnlijk dat van ons gevraagd zal worden een Goliat te verslaan, maar we moeten misschien wel het soort geloof oefenen dat van David vereist werd. Misschien wordt van ons niet gevraagd om, net als Abraham,

Het is niet waarschijnlijk dat van ons gevraagd zal worden een Goliat te verslaan, maar we moeten misschien wel het soort geloof oefenen dat van David vereist werd.

onze enige zoon te offeren, maar we moeten wel bereid zijn prijs te geven wat de Heer ook maar van ons vraagt. We krijgen misschien niet de opdracht om een Laban te doden, maar we moeten wel allemaal, net als Nephi, besluiten: 'Ik zal heengaan en doen, wat de Here [beveelt]' (1 Nephi 3:7).

Ten derde: we moeten ons ervan bewust zijn dat de Heer het in zijn wijsheid soms juist acht zijn instructies te wijzigen. Bijvoorbeeld: de eerste apostelen kregen de instructie om geen geld en reiszak mee te nemen (zie Matteüs 10:9–10), en later werd hun gezegd: 'Wie een beurs heeft, hij neme die' (Lucas 22:36). Ook werd hun eerst gevraagd: 'Wijkt niet af op een weg naar heidenen' (Matteüs 10:5), maar later kregen ze het bevel: 'Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen' (Matteüs 28:19). In onze bedeling zijn dergelijke voorbeelden te vinden. (Zie LV 52:22; 56:4–8.) Om te voorkomen dat we de Schriften verkeerd interpreteren, moeten we ze allemaal bestuderen.

Ten vierde: we ontvangen een duidelijk signaal hoe we de Schriften op onszelf kunnen toepassen als we luisteren naar de leringen van de levende profeten. Ouderling Bruce R. McConkie (1915–1985) van het Quorum der Twaalf Apostelen schreef: 'We volgen allemaal de juiste koers als we ons houden aan de normale gebruiken en leringen van de kerk. Dit is de kerk van de Heer, zij wordt geleid door de geest van inspiratie, en de kerk bepaalt de interpretatie van de schriftuur.' (*Doctrines of the Restoration*, onder redactie van Mark L. McConkie [1989], blz. 67.)

De apostel Paulus heeft ons erop gewezen: 'Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust' (2 Timoteüs 3:16–17). Let erop dat hij zei: 'elk (. . .) schriftwoord'.

Om vast te stellen welke teksten betrekking hebben op ons, kunnen we ons afvragen: Zal ik door het naleven van dit beginsel meer op Christus gaan lijken? We kunnen ook deze drievoudige test toepassen: Is mijn uitleg in harmonie met (1) de leringen van de standaardwerken, (2) de huidige profeten, en (3) het getuigenis van de Heilige Geest? Als we die vragen bevestigend beantwoorden, kunnen we vol vertrouwen de teksten op onszelf betrekken door de behandelde beginselen toe te passen. □

EEN EERVOLLE ONTHEFFING

Arnold Lemmon

ILLUSTRATOR: KEITH LARSON

De voeten van de vijftienjarige Andy Tuitupou waren tijdens de basketbaltraining lang genoeg los van het veld om de terugkaatsende bal te grijpen. Tijdens zijn zweefsprong voelde Andy zich vol zelfvertrouwen — hij zag er goed uit, was populair, actief in zijn lerarenquorum van onze wijk in Utah, en hij was lid van het basketbalteam van de school. Maar toen zijn voeten de grond weer raakten, veranderde zijn leven. Zijn sterke lichaam stortte neer — hij zou nooit meer kunnen lopen.

Chirurgen zetten pennen in Andy's gebroken been en deden er gips omheen. Pijn werd zijn vaste metgezel. Lange dagen, vastberadenheid en geduld leken alleen maar meer lijden op te leveren. Hoewel Andy er alles aan deed, waren de fysiotherapeuten niet in staat hem weer te leren lopen.

Uit wanhoop brachten Paul en Carolyn Tuitupou, Andy's ouders, hem naar een ziekenhuis waar bekwame chirurgen hem opereerden en de bron van Andy's hevige pijn ontdekten: botkanker. Andy kwam tot de moeilijke beslissing zijn been door de dokters te laten amputeren. Hij wilde koste wat kost de kanker de baas worden.

Een aantal dagen na de amputatie vroeg Andy aan mij — zijn bisschop — of hij zijn patriarchale zegen mocht ontvangen. Ik vroeg me af wat een zegen in petto zou hebben voor een jongeman die misschien wel oog in oog stond met de dood. Ik haastte me naar mijn kantoor om een aanbeveling voor hem te halen. Toen sprong ik in mijn auto en reed terug naar het ziekenhuis, waar Andy geduldig op zijn interview lag te wachten. Ik vroeg Andy waar hij zijn onmiskenbare kracht en gemoedsrust vandaan haalde. 'Uit wat ik tijdens de gezinsavond geleerd heb', antwoordde hij zonder aarzelen. Andy was waardig om zijn patriarchale zegen te ontvangen.

Omdat ik gedurende de daaropvolgende paar maanden vaak een praatje met hem maakte, zag ik hem als een broeder die hield van zijn familieleden, zijn

vrienden, het evangelie en het leven. Hoewel hij geestelijk heel gezond was, scheen zijn lichamelijke toestand alleen maar slechter te worden. Door de chemotherapie was hij elke week vier of vijf dagen ontzettend misselijk.

Alle hoop op genezing werd de bodem ingeslagen toen er een tumor in Andy's heup doorbrak. Zijn longen begonnen het op te geven toen de tumoren aan hun dodelijke invasie begonnen. Maar Andy nam er geen genoegen mee zijn leven aan zich voorbij te zien gaan. Met de hulp van een toegewijde scoutleider voldeed Andy binnen korte tijd aan de vereisten voor zijn Eagle-insigne.

Tijdens een van mijn routine-praatjes met dit jonge lid van mijn wijk, kreeg ik de ingeving om voor de volgende zondag een formele afspraak te maken voor zijn jaarlijks priesterschapsgesprek.

Die zondag ging ik naar het ziekenhuis waar Andy met gesloten ogen een aanval van ondraaglijke pijn onderging. Ik wilde hem niet storen en ging stilletjes naast zijn bed zitten. Nadat ik een paar minuten naar Andy's moeizame ademhaling had geluisterd, hoorde ik hem fluisteren: 'Bisschop, gaat u een priesterschapsgesprek met me houden?'

Na een zacht gebed begon ik met het gesprek.

'Andy, ben je zedelijk rein?'

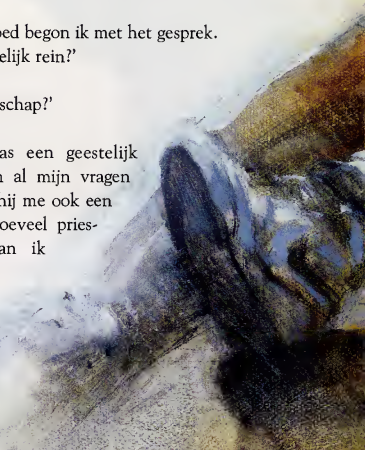
'Ja.'

'Eer jij je priesterschap?'

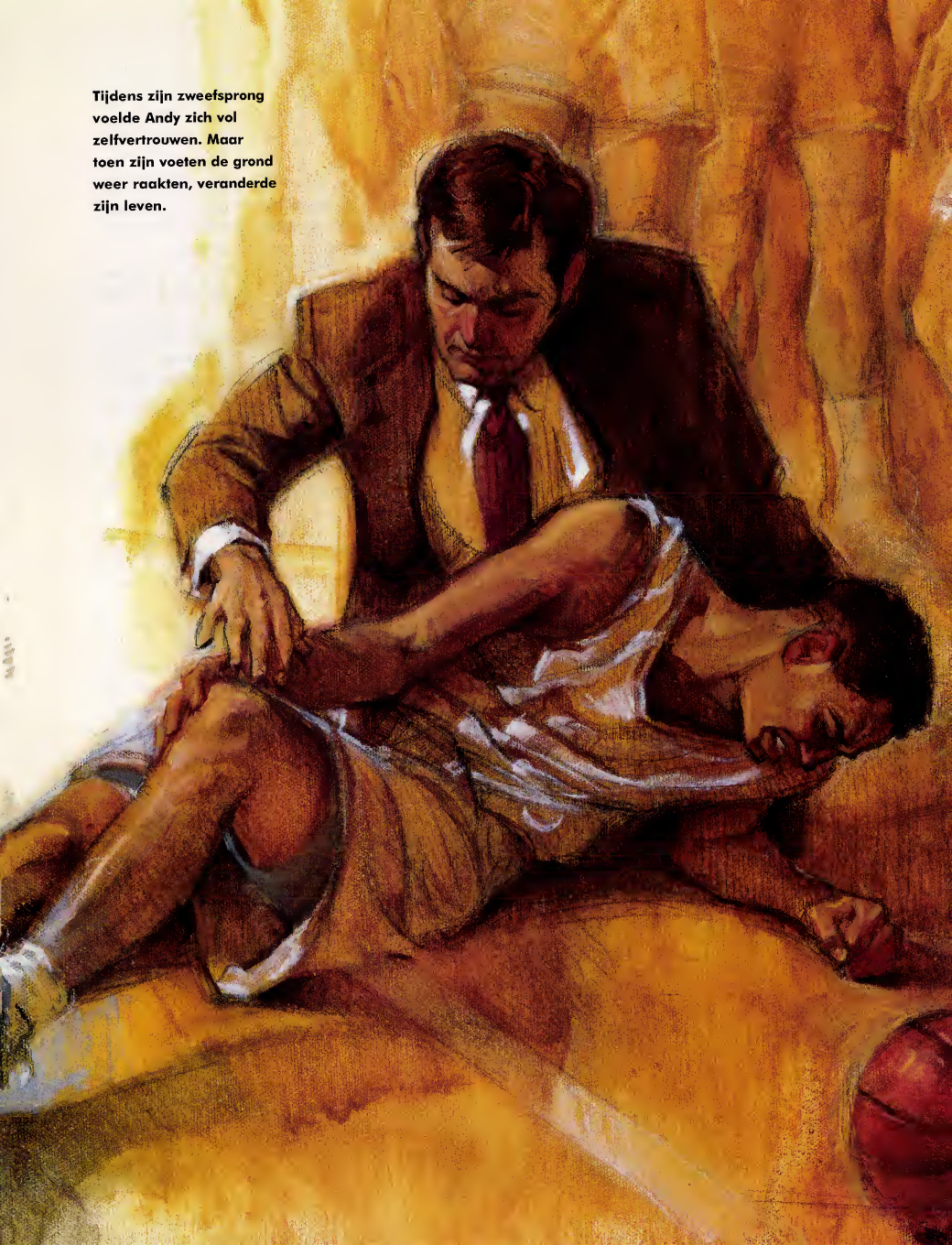
'Ja.'

Ons gesprek was een geestelijk feest. Toen ik hem al mijn vragen gesteld had, stelde hij me ook een vraag: 'Bisschop, hoeveel priesterschapszegens kan ik krijgen?'

'Zoveel als je wilt', zei ik.

Tijdens zijn zweefsprong
voelde Andy zich vol
zelfvertrouwen. Maar
toen zijn voeten de grond
weer raakten, veranderde
zijn leven.

Een paar dagen later werd ik gewekt door een rinkellende telefoon.

'Andy is er slecht aan toe. Kunt u komen?' vroeg Carolyn Tuitupou.

Toen ik bij mijn vriend aankwam, vroeg hij een zegen en zei toen: 'Ik wil naar huis.'

Als zijn nederig geworden bisschop legde ik mijn handen op het hoofd van mijn jonge vriend en wist ik dat Andy het einde van zijn zending op aarde naderde. Ik vroeg de Heer of Hij, als het zijn wil was, Andy alstublieft naar huis wilde halen.

Na de zegen hield ik Andy's hand vast en zei: 'Het is goed dat je naar huis gaat, broedertje; het is goed dat je naar huis gaat.'

Maar voordat hij naar huis ging, moest hij nog een aantal zaken afwerken. Andy's pijn zakte en hij ademde gemakkelijker waardoor hij met elk van zijn broers en

In Andy's Tongaanse cultuur was het de gewoonte om vóór het huis waar iemand op sterven lag, te zingen. De voortuin stond weldra vol met wijkleden die Andy's lievelingslofzang zongen.

met zijn zus apart kon praten. Hij zei hoeveel hij van hen hield en spoorde zijn broers aan om op zending te gaan.

Toen ik weer met hem sprak, vroeg ik wat ik namens hem tegen de jeugd van de wijk moest zeggen.

'Zeg tegen ze dat je voor je vrienden niet "cool" hoeft te zijn; echte vrienden maakt het niet uit of je "cool" bent', zei hij.

Andy belde diverse bijzondere mensen op om afscheid te nemen. Hij belde een tante die hem na aan het hart lag en wilde haar aansporen om weer actief te worden in de kerk. Bang als hij was om haar te irriteren, kon hij niet helemaal de moed opbrengen.

Ik keek naar Andy en wist dat ik nog een laatste roeping voor hem had.

'Andy wil je wijkzending worden?'

Andy glimlachte. 'Ja.'

Weer legde ik mijn handen op zijn hoofd. Toen ik hem had aangesteld, gaf ik hem zijn eerste opdracht: 'Andy, ik wil dat je de telefoon oppakt en je tante je getuigenis geeft.'

Ik verliet de kamer en hij ging aan het werk — een respectabele zending.

De hele dag door kwamen vrienden en burens Andy bezoeken. Omdat het in de Tongaanse cultuur gewoonte is om vóór het huis waar iemand op sterven ligt, te zingen, regelde een lid van de wijk dat een groep later die avond Andy zou eren door in de voortuin van de familie Tuitupous te komen zingen.

Halverwege de middag werd Andy's ademhaling heel moeizaam. Zijn vader en ik legden onze handen op zijn hoofd. Broeder Tuitupou smeekte onze hemelse Vader om zijn zoon

naar huis terug te laten keren. Andy stierf in de armen van zijn moeder.

Hun voortuin stond weldra vol met wijkleden die Andy's lievelingslofzang zongen: 'Daar Gij mij veel gegeven hebt' (lofzang 151). Het huis was omgeven door muziek en het gezin huilde terwijl liefde hun hart vulde.

Hoewel het gezin Tuitupou al vroeg afscheid moesten nemen van hun zoon en broer, wisten zij dat hun veel gegeven was: de kans om lief te hebben en van Andy te leren. □

Tortlief Knapheus, De engel op de heuvel Cumorah (fotograaf: Christine T. Cox); Achtergrond: Arnold Friberg, Moroni-monument

Tortlief Knapheus is in 1934 geboren, hij werd in 1959 op de jonge leeftijd, lid van de Kerk en emigreerde naar de Verenigde Staten, waar hij verschillende beelden maakte. In 1934 maakte hij de bronzen beeld, dat in 1935 geplaatst is, staat op een granieten oelask van 59 ton, op de noordelijke kant van de heuvel Cumorah.

‘En ik zag een andere engel vliegen in het midden des hemels en hij had een eeuwig evangelie, om dat te verkondigen aan hen, die op de aarde gezeten zijn en aan alle volk en stam en taal en natie; en hij zeide met luider stem: Vreest God en geeft Hem eer, want de ure van zijn oordeel is gekomen, en aanbidt Hem, die de hemel en de aarde en de zee en de waterbronnen gemaakt heeft’ (Openbaring 14:6-7). Zie ‘Ik zag een andere engel vliegen’, blz. 12.

DUTCH

4 02209 88120 4